

Izšlo vsak dan razen nedelj in praznikov.
—
Izšlo vsak dan razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2637 S. Lawndale av.
—
Office of publication: 2637 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4633.

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00. Subscribed as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., sreda, 20. avgusta (August 20) 1919. Subscription \$4.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 196.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PRIVATNI INTERESI SO PRIČELI NOV BOJ V SEVERNI DAKOTI.

UNIČITI HOČEJO NOVI OD- ŠKODNINSKI ZAKON.

Boj za uničenje te postave so za-
neli na sodišča.

Bismarck, N. D. — Privatni interesi so že naskočili novi odškodninski zakon, da ga uničijo.
Še kadar so delavci imeli uspeh, da je državna zakonodaja, v kateri državi sprejela postavu na korist delavcev, takoj so skušali privatni podjetniki uničiti tako postavu na ta način, da so zahtevali, da jo sodišče proglasi za neustavno. Torej se ne smemo čuditi, če je mesec kasneje, ko je postal odškodninski zakon za delavce pravomočen, dobroznan korporacijski advokat vložil petico na sodišču, da se postava proglasi za neveljavno.

Obravnava pred najvišjim sodiščem se bo vršila dne petega septembra, h kateri je povabljen delavski odškodninski odbor, da dokáže, zakaj naj se dovoli podjetnikom sodnijska prepoved.

Dasiravno je eden izmed petih sodnikov rekel, da je proti zakonu, so člani delavskega odškodninskega biroja izjavili, da postavu ne bo razveljavljena. Kajti podobne postavice so bile v drugih državah proglašene za legalne in po novi ustavni določbi, morajo štirje sodniki izreči, da postavu ne soglašajo z ustavo, da postane neveljavna.

Skozi več let so organizirani in neorganizirani delavci v Severni Dakoti hrepeneli, da legislatura sprejme odškodninski postavu za delavce. Toda take postavice niso sprejeli, dokler niso farmarji imeli večine v legislaturi. To se je zgodilo v letu 1919.

Znani voditelji strokovno organiziranega delavstva izjavljajo, da ima država Severna Dakota najboljši delavski odškodninski zakon, in to je menda vzrok, da bi ga privatni interesi radi uničili.

Preden je bil zakon sprejet, so imeli privatni interesi krdo parlamentarnih zakulisnikov na delu, katerih naloga je bila preprečiti odškodninski zakon. Nekateri podjetniki so šli celo tako daleč, da so poskušali s ceno produktov brez najmanjšega vzroka, poleg so pa izjavili, da se ima ljudstvo zahvaliti za podražitev produktov delavskemu odškodninskemu zakonu. Seveda jim ta taktika ni prinesla zaželenega uspeha, kajti ljudstvo je pri splošnem glasovanju odobrilo postavu. Odškodninski zakon v Severni Dakoti je najpopolnejši zakon te vrste v Združenih državah, ker je državno zavarovanje obvezno in se razteza na industrijalne in poljske delavce brez izjeme. Dozdaj so imeli najboljšo odškodninsko postavu v državi Ohio, toda sedaj je v tem pogledu Severna Dakota na prvem mestu. Od prvega julija je prepovedano privatnim kompanijam prodajati odškodninske police v Severni Dakoti.

Poškodovan delavec mora ostati vsled poškodbe sedem dni doma, da je upravičen do odškodnine, po preteku enega tedna se mu šteje odškodnina od prvega dne, ko je ponorečel. Opravičene je 66 2/3 odstotkov od svoje mezd kot odškodnina. Najvišja odškodnina znaša dva in dvajset dolarjev na teden, najnižja pa šest dolarjev.

Vdova ubitega ali do smrti ponorečnega delavca prejema pet in trideset odstotkov od moževega zaslužka do njene smrti, ali dokler se zopet ne omoži. Za vsakega otroka prejme vdova še posebej deset odstotkov od moževega zaslužka, vsa vsota pa ne sme presegati 66 2/3 % moževega zaslužka.

Takega odškodninskega zakona nima še nobena država v Uniji, zato bi ga radi privatni interesi pokopali.

AVSTRIJA ŠČITI SOVJETSKO BEGUNE.

MED ZAVEZNIKOM IN RUMUN- CI VLADA "HARMONIJA" V BUDAPEŠTI.

Ententa je valed popularnega srda
odločila pripoznanje Habsbur-
žana.

Dunaj, 19. avg. — Justični minister nove nazadnjaške ogrske vlade je brzojavil justičnemu poverjeniku avstrijske republike, da mu naj naznani imena ogrskih sovjetskih beguncev v Avstriji in da naj dunajska vlada izda zaporno povelje proti njim. Avstrijska vlada je pa odgovorila, da a-retirirne beguncev ni potrebno in da ne bodo izročeni ogrski vladi izveniši v slučaju, če so jim dokazani zločini, ki niso politični.

Čehoslovakijska ni dovolila za-
vetja komunistom in zagrozila je
z aretiranjem in izgonom vseh, ki
stopijo na njeno ozemlje.

Pariz, 19. avg. — Vrhovni svet
je večerj sklenil, da ne bo odgo-
voril na noto nadvojvode Jožefa,
guvernerja Ogrske, ki prosi za
pripoznanje njegove vlade.

Pariz, 19. avg. — Uradno po-
ročilo medzavezniške misije v
Budapešti se glasi, da je zdaj za-
vladala popolna harmonija med
Rumunci in zavezniškimi zastop-
niki na Ogrskem. Vrhovni svet
mirovne konference se bo danes
zopet bavil z ogrsko situacijo.

Budapešta, 17. avg. — Tukaj
poročajo, da je rumunski kralj
obiskal Budapešto inkognito zad-
nji teden. — Več angleških mo-
nitorjev in dve patrolni ladji
sta večerj pripluli po Donavi v
Budapešto. Jožef Habsburg, ogr-
ski guverner, naj, da je prejel pi-
smo od bivšega cesarja Karla, ka-
kor je bilo poročeno v Berlinu.

7000 komunistov obojega spola
je bilo aretiranih v Budapešti od-
kar so Rumunci zasedli mesto.

RAZSTRELA V RUDNIKU.

Osemnajst mrtvih.

Trinidad, Colo. — V rudniku
Oakview, lastnina Oakdale Coal
kompanije se je dogodila razstrel-
ba premočnega prahu s strašnim
učinkom.

Ob času razstrelbe je bilo do
štirideset rudarjev v rudniku. O-
koli dvajset rudarjev se je rešilo
skozi glavni hodnik in bližnji
rudnik, osemnajst je pa najbrž
mrtvih.

Silna razstrelba je privabila
svoje rudarje v vhodniku v
rudnik, kjer so se odigrali sree
pretrgajoči prizori.

VOJNA OPREMA SE VZKLA- DIŠČUJE BLIZO MEHIŠKE MEJE.

El Paso, Tex. — Tukaj se je iz-
vedelo, da Združene države usta-
nove v Fort Blissu v najkrajšem
času veliko skladišče za vojaško
opremo, s katero bodo lahko opre-
mili dva topničarska polka s topo-
vi 75 milimetrov.

ALI PRIDE DO STAVKE JE- KLARSKIH DELAVCEV?

Chicago, Ill. — Ali pride do
stavke jeklarskih in železarskih
delavcev v Združenih državah? To
vprašanje zdaj ponavlja ame-
riško delavstvo, ki s bistrim okom
opazuje gibanje jeklarskih in
železarskih delavcev. Če pride do
stavke je odvisno od jeklarskih
in železarskih podjetnikov in ne
od delavcev, dasiravno so delavci
že odglasovali za stavko. Ako bo
do jeklarski trustovi odklonili
zahteve delavcev, tedaj bo logič-
no sledila stavka. Tako se izjav-
ljajo voditelji strokovno organi-
ziranega delavstva drug za dru-
gim.

William Z. Foster, organizator
za "Ameriško delavsko federaci-
jo," je izjavil, če pride do stav-
ke, bo to največja stavka, kar jih
je bilo dozdaj v Združenih drža-
vah. V čikaškem, garyskem in
milwauskem distriktu je bilo po
njegovi izjavi oddanih za stavko
osem in devedeset odstotkov gla-
sov pri glasovanju o stavki.

MESARSKA PETORICA SE BOJUJE PROTI DRŽAVNI KONTROLI.

ZASTOPNIKI MESARSKIH IN- TERESOV PRIHAJAJO V WASHINGTON.

Brani se hočejo proti sistemu li-
cenziranja do sadnje šanse.

Washington, D. C. — Ko ju-
stični tajnik Palmer vodi kampa-
njo proti nagromadalecem živil
z vsemi sredstvi, ki so mu na raz-
polago, prihajajo zastopniki me-
sarskih interesov v Washington,
da prično z bojem proti vladni
kontroli mesne industrije.

Senatni odsek za poljedelstvo
je prišel večerj z zaslišanjem o
Kenyonovi predlogi in drugih
predlogih, ki so umerjeni, da pri-
de mesna industrija pod vladno
nadzorstvo in da bodo mesarji li-
cenzirani. Najbolj leži mesarski
petorici v želodec predloga sena-
torja Kenyona in proti nji bodo
osredotočili vse svoje odporne si-
le.

Mesarji se bodo bojevali proti
sistemu licenziranja za mesno in-
dustrijo do zadnje šanse. Pred
odsek pojdejo Armour, Swift,
Morris, Wilson in drugi višji ur-
adniki mesarskih trustovcev, da
predložijo svoje vgovore senatne-
mu odseku.

Mesarji so sicer trdili, preden
so odšli v Washington, da ugovar-
jajo Kenyonovi predlogi, da je ta
predloga škodljiva ljudstvu. Če
bi bilo res, kar so mesarji kvasili
o Kenyonovi predlogi, bi ne odpo-
tovali v Washington, da nastopi-
jo proti nji, ker se mesarji še ni-
kdar niso brigali za ljudske inte-
rese, ampak vedno za svoje. Tako
govore "zdaj v ljudskih" krogih,
ko so izvedeli, da pridejo mesarji
v Washington in skušajo pre-
prečiti sprejem Kenyonove pre-
dloge.

Justični tajnik upa, da bodo za-
plembi živil v skladiščih in gro-
nje, da vlada zapleni živila, učin-
kovele tako na nagromadalece
živil, da bodo kmalu izpraznjena
skladišča in živila postavljena na
trg.

Nekaj teh živil je bilo že zaple-
njenih in jih postavijo na trg,
druge pa zaplenijo živila še v
tem tednu.

Justični departament pravi, da
ne more nastopiti proti nagroma-
dalecem živil po svoji želji, ker
ni zakona, da se lahko nagroma-
daleci živil kaznujejo. Vse za-
plembe so se dozdaj vršile po za-
konu proti ponarejenim živilom.

Kongresnik Mendell, vodja ve-
čine v kongresni zbornici, meni,
da bo zakon s kazenskimi določ-
bami za nagromadalece in pro-
fitarje predložen v teku enega te-
dna zbornici in da bo sprejet.

Senator McKellar je odgovoril
Louis Swiftu, ker je trdil, da se-
natorjeve obtožbe niso resnične.
Senator McKellar pravi: "V svo-
ji brzojavki izjavljate, da ste kon-
trolirani po zakonu zaloge in za-
hete. Ako je to pravilno, ali bi
pojasnili, zakaj je bilo dne 1. ju-
nija 1919 trikrat toliko perutnine
na razpolago in za štiri cente
dražje pri funtu kot 1. junija
1918?"

"Vi pravite, da je konzervaci-
ja edini motiv za vzkladiščenje
blaga, ki se rado spridi. Če je ta-
ko, zakaj zahtevate, da se rok po-
daljša nad eno leto, zakaj zahte-
vate petnajst mesecev za sirovo
maslo in zakaj osemnajst mesecev
za sir."

"Zakaj zahtevate dvajset me-
secev za jajca, ko ste v letu 1910
izjavili, da jih imate vzkladišče-
ne petnajst mesecev?"

"Zakaj imate vzkladiščno go-
vedino, zmrmeno in nezmrzneno,
petnajst mesecev? Če jo hočete
hraniti v dobrih časih za slabe če-
se, kot trdite, zakaj jo imate
vzkladiščno petnajst mesecev, ko
ste izjavili v letu 1910?"

"V svojem spisanem poročilu
pravite, da imate povprečno jaj-
ca vzkladiščna le sedem mesecev.

KERENSKU AGITIRAJ PROTI KOLČAKU.

Bivši načelnik ruske vlade vodi
agitacijo v Nemčiji; zaporno
povelje za Kolčaka.

AMERIŠKA TRGOVSKA MISI- JA V RUSIJI.

Berlin, 19. avg. — "Deutsche
Tageszeitung" poroča, da je Ale-
ksander Fedorovič Kerenskijski do-
spel v Berlin, kjer vodi energično
agitacijo proti admiralu Kolčaku
in generalu Denikinju.

London, 19. avg. — Brezlična
brzojavka iz Moskve poroča, da
je sovjetska vlada izdala nare-
dilo, ki razglašja Kolčaka in vse
člane njegove vlade v Omsku za
"izven zakona", to je za bandite
in proti njim je izdana tivalnica.

Angleški vojni urad javlja, da
so boljševiki izpraznili Odeso in
da bodo kmalu izgubili vso Ukra-
jino. Ukrajinski protiboljševski
voditelji so povabili Poljake, da
naj pomagajo poraziti sovjetce in
za plačilo dobe žito.

Stockholm, 19. avg. — Tukaj-
šnji listi so objavili vest, da se je
pred kratkem mudila ameriška tr-
govska misija v sovjetski Rusiji
z namenom, da si ogleda trgovsko
polje. Vest je prinesel švedski
trgovca Birger Almgren, ki se je
pravkar vrnil iz Moskve. Almgren
pravi, da je ameriška misija pri-
pravila tla za izvoz ameriškega
blaga v Rusijo. Sovjetski uradni-
ki so povedali Almgrenu, da bodo
naročili za sto milijonov rubljev
knjig na švedskem, kajti v Ru-
siji primanjkuje tiskarskih stro-
jev in papirja. Dalje poroča Alm-
gren, da je ruska buržoazija da-
nes povsem ukročena in da prid-
no sodeluje s boljševiki.

WILSON ZAHTEVA, DA SE NAT SPREJME MIROVNO POGODBO BREZ PO- PRAVKOV.

Washington, 19. avg. — Pred-
sednik Wilson je danes povedal
senatorjem odseka zunanjih za-
dev, ki so ga obiskali v Beli hiši,
da on ne nasprotuje "interpretaci-
ji" mirovne pogodbe, je pa stro-
go proti temu, da bi se ena sama
točka popravila ali spremenila.
Wilson je navedel razloge proti
spremembam. Dejal je, da se bo
mir zavlekel za dolgo časa, kajti
vsi zavezniški parlamenti, ki so
pogodbo že ratificirali, se bodo
morali ponovno baviti z njo in
ravno tako bo morala nemška
skupščina še enkrat odobriti spre-
membe.

Wilson je prosil senatorje, da
naj hitro ratificirajo pogodbo
brez rezervacij, ker nemir v deželi
se ne bo preje poleg dokler ni
mir dejansko sklenjen in Amerika
bo z zavlačevanjem izgubila
evropske trge.

OČE UMORJEN, HČI OBSTR- LJENA.

Baltimore, Md. — Neki neznan
zamorje je umoril 55-letnega far-
marja George Petersa in zapluli
njegovo truplo. Njegov hčer Kri-
stino je pa obstrlel, do je prišla
očetu na pomoč. Hčer so prepelja-
li v bolnišnico. Napad je bil iz-
vršen, ko sta bila oče in hči sama
doma, drugi člani družine so pa
bili v cerkvi.

Farmarji iz bližnje okolice so
razdelili v patrolje in love za-
mora.

Moj predlog določa sedem mesecev
za vzkladiščenje jajc. Zakaj na-
sprotujete temu roku?"

Nadalje ga senator prijemlje
zavoljno njegove izjave, da nima-
jo mesarji monopol na hladnih
shrambah in ledenicah. Mr. Ke-
nyon pravi, da imajo mesarji v
teh ledenicah in hladnih shram-
bah po statističnih izkazih 200,
000,000 čevljev prostora, ves pro-
stor pa znaša nekaj malega nad
štiri sto milijonov čevljev. Sena-
tor pravi, če niso številke pravil-
ne, naj mu pošlje prave številke.

LLOYD GEORGE VIDI ČRNO BODOČNOST MOGOČNE ANGLIJE.

VLADA JE ZAVRILA SOCIA- LIZIRANJE RUDNIKOV.

Finančna in trgovska tla se majo-
jo; Amerika nevaren tekmeec;
delavstvo "pomaga k pro-
padu."

London, 19. avg. — David Lloyd
George, angleški apostol optimiz-
ma, je večerj v svojem triurnem
govoru v nižji zbornici podal naj-
črnejšo sliko Anglije, kakršne še
ni predložil noben angleški držav-
nik odkar je svet utonil v krvavih
valovih velike vojne.

Lloyd George se je malone jo-
kal, ko je opisal žalostne razmere,
v katere je vojna vrgla mogočno
britansko državo; njegov glas ni
bil več glas zmagovalca in optimi-
sta, temveč mila prošnja na ljud-
stvo, predvsem na delavstvo, da
naj pomagajo rešiti potapljačo se
ladjo države. George je indirek-
tno priznal, da je stari kapitalisti-
ni sistem v Angliji na robu ban-
krota, toda krivdo za propast je
zvrnil na delavski nepokoj in tek-
movno trgovsko silo Združenih
držav, ki hočejo izpodrinuti Veli-
ko Britanijo na svetovnih trgih.
Ko je govoril o delavskem nepo-
koju, je takoj v drugi sapi obto-
žil tudi kapitaliste, da so preveč
trmoglavi.

Govornik je povedal, da držav-
ni dolg Anglije znaša danes 39 mi-
ljard dolarjev, deficit v trgovini
pa štiri milijarde. Industrije pro-
padajo vsled večnih škrokov in
delavske propagande. Konkuren-
ca s Ameriko je nemogoča, med-
tem ko Velika Britanija ne more
prosperirati niti eksistirati, ako si
ne osvoji izgubljene mednarodne
trgovine; povečati se mora izvoz
in znižati uvoz.

Kar se tiče notranjega gospo-
darskega položaja, je dejal Lloyd
George, da je vlada zavrgla načrt
Sankeyeve komisije za podražev-
ljenje rudnikov, sprejela pa v
principu določbo, da država kupi
nekatero rudninske pravice v pre-
mogovih okoliših ter da združi in
reorganizira premogovno indu-
strijo, ki ostane v privatnih ro-
kah. 8. 1. septembrom se odpravi
bo omejenosti uvoza, toda vlada
bo skrbela, da se tuje blaga ne u-
vaja v preveliki množini.

Ministrski predsednik je zvrnil
velik del krivde za sedanjo indu-
strijalno paralizo na delavske or-
ganizacije. Toliko da ni imenoval
delavce lenuhe in pozival jih je;
da "naj vsi upro svoje rame ob-
voz in proizvedejo, proizvedejo in
proizvedejo." Njegov glas se je
tresel, kakor da se hoče spustiti v
jok, ko je George apeliral na de-
lavstvo, da v svojih rokah drži u-
sodo države in ključ do rešitve
problema. Prosil je delavce, da naj zavrejo neda-
nji "bojevni duh" in predložijo
svoje zahteve v novem duhu po-
mirjenja. "Demonstriramo pred
svetom — je rekel — da je An-
glija sposobna rešiti svoje
probleme brez anarhije."

Dalje je rekel, da bo vlada
predložila zakon, ki predstavlja
dogovor med delavci in delodajal-
ci za uvedbo eksistenčne mezde in
48urni tedenski delavnik. Dejal
je, da se mora industrija "požlo-
večniti" in da brez kooperacije
z delavci ne more obstati.

Finančni položaj države je o-
značil s temi besedami:

"Sedaj gradimo začasni most s
posojili, ali to je le začetek kata-
strofe. Most se trese, kajti vsako
posojilo pomeni večjo težo. An-
glija se bo zadušila z izposojevan-
jem. Zapravljamo več kot zaslu-
žimo, porabimo več kot pridela-
mo. Vojna nas je stala 200 milijard
in naš dolg je narasel od treh na
39 milijard. Ako si ne osvojimo
mednarodne trgovine, moramo
propasti."

George je tudi rekel, da se
Združene države krivde, da ni še
sklenjen mir s Turčijo, ker se ob-
stavljajo sprejeti mandat na Tur-

VEST O NOVI JUGO- SLOVANSKI VLADI.

Nejasno poročilo pravi, da je v
novem kabinetu enajst demo-
kratov in dva socialisti.

Belgrad, 16. avg. — Princ Ale-
ksander, arški regent, je danes
podpisal dekret, ki naznanja kon-
stituiranje novega ministrstva.
Ljuba Davidović je ministrski
predsednik. Kabinet je sestavljen
iz enajstih demokratov in dveh so-
cialistov.

Dr. Ante Trumbić je ropet mi-
nister za zunanje stvari, Vito Mi-
korač je minister za socialno
skrb in zdravstvo in Stjepan
Hadiš je vojni minister. Korač
je socialist, medtem ko Hadiš ni
član nobene stranke.

(Iz tega nejasnega in zelo po-
manjkljivega poročila je razviede-
ti, da je nova vlada — stara vla-
da. Korač je bil že preje minister
za socialne stvari, toda on je re-
signiral že meseca aprila. Kaj ga
je zdaj prineslo nazaj, nam je ne-
razumljivo. Op. ured.)

ANGLEŠKI KAPITALISTI MO- LIJO ZA INTERVENCIJO V MEHIKI.

London, 19. avg. — Ministrstvo
zunanjih zadev v angleški vladi je
danes namignilo, da Anglija upa
na intervencijo v Mehiki od stra-
ni Združenih držav. Prvi korak
Amerike, ki ga Anglija pričakuje,
bo, da Wilson prekliče pripoznanje
je Carranzaove vlade in nato bodo
Združene države naredile "red v
kaotični Mehiki" in zaščitile tam-
možne britanske interese.

Kapitalistični interesi v Angli-
ji, zlasti petrolejske družbe, ki
vedno križirajo ameriško vlado,
češ da zanemarja svoje dolžnosti
v Mehiki, upajo z zunanji mini-
strstvom vred, da Amerika ne bu
več dolgo odlašala intervencije.
Vladni in trgovski interesi so zelo
zanimirani radi dejstva, da je
mehiška vlada odobrila zadnjega
britanskega poslanika iz Mehike in
dolže Združene države radi njihove
Monroejeve doktrine, ki brani
drugim državam, da ne morejo
samo vzeti direktne akcije.

Govori se, da so angleški ka-
pitalisti izgubili milijone dolarjev
v Mehiki in danes se ta izguba pre-
cej pozna.

NOVE MEHIŠKE HOMATIJE.

Candelaria, Tex., 19. avg. — Če-
te 8. kavalarije so danes zjutraj
dobile povelje, da prekorajo me-
hiško mejo in skušajo ujeti ban-
dite, ki so držali ameriške letalce
Petersona in Davisa proti odkup-
nini. Avijatiki spremljajo čete.

Washington, D. C. — Mehiki
banditi so ugrabili dva ameriška
letalca, lajnanta H. C. Peterso-
na in P. H. Davisa. Zahtevali so
za nju petnajst tisoč dolarjev od-
kupnine. Po vestih iz Marfo, Tex.,
se lajnanta vračata in ju pričaku-
jejo vsak čas na meji. Po ve-
steh iz Marfo in drugih obmejnih
mest so poslali odkupnino, ker so
banditje zagrozili, da morata u-
mreti, če ju ne odkupijo.

Vojni tajnik Baker noče ko-
mentirati dogodka. Izjava držav-
nega tajnika je zelo rezervirana
in strogo uradna.

KANDIDATJE ZA USTAVO. DAJNO KONVENCIJO V ILLINOISU.

Chicago, Ill. — Približno 200
kandidatov se je zglasilo za pri-
marne volitve delegatov za usta-
vodajno konvencijo v Illinoisu.
Socialisti so tudi postavili po dva
kandidata za primarne volitve v
vseh okrajih, razum treh.

VREME.

Chicago in okolice: V sredo de-
loma oblačno in gorko. Južni in
južnozpadni vetrovi.

Škem, Anglija je okupirala turški
teritorij in čaka na odlok v Wa-
shingtonu.

O vprašanju Irake ni rekel
Lloyd George niti ene besedice.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lavndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posvetite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

AMERICAN JUGOSLAV RELIEF.

V New Yorku so Američani pod zgornjim imenom organizirali dobrotvorno društvo, ki ima namen dobivati prispevke od bogatih Američanov za pomoč siromakom v Jugoslaviji. Društvo sodeluje v sporazumu s Hooverjevo živilsko upravo in "Ameriškim rdečim križem". Dozdaj je društvo izdalo v starem kraju za pomoč siromakom povprečno do deset tisoč dolarjev na dan. Pomoč so prejemali in jo še prejemale tako ljudje, ki so podpore v resnici potrebni. Društvo posebno skrbi za vdove z otroci in otroke brez starišev, ker so ti pomoči najbolj potrebni.

Če pomislimo, da društvo izda vsaki dan do deset tisoč dolarjev v podporni svrhe v Jugoslaviji, tedaj šele vidimo ogromno delo, ki ga to društvo vrši. Društvo se obrača do ameriških podjetnikov, pri katerih so zaposleni jugoslovanski delavci, da darujejo za pomoč revežem v starem kraju. Sedaj namerava to društvo prirediti javna predavanja med jugoslovanskimi delavci v industrijskih središčih, v katerih so jugoslovanski delavci bolj gosti ali v večjem številu naseljeni. Prvo tako predavanje se vrši v nedeljo 24. avgusta v New Yorku in kasneje se vrše taka predavanja tudi v drugih mestih.

Apeliramo na Slovence, posebno na člane S. N. P. J. in J. R. Z., da grede American Jugoslav Reliefu pri takih prireditvah na roko. Če hočemo, da bo American Jugoslav Relief prejel še več doneskov od ameriških podjetnikov, tedaj moramo sami pokazati, da imamo dobro voljo pomagati revežem v starem kraju, da se odzovemo s prispevki na poziv glavnega odbora S. N. P. J. za podporo otrokom v starem kraju in da gremo na roko povsod American Jugoslav Reliefu, kjer priredi shode. Kjerkoli bo American Jugoslav Relief priredil shod za pomožne akcije, ne sme noben Slovenec ostati doma, ampak udeležiti se shoda, če ga od njega ne zadržujejo izredno važni vzroki. Nastopiti moramo povsod v masi, kajti le z nastopom v masi dokažemo ameriški javnosti, da se brigamo ne le za ureditev mej mlade Jugoslavije, njene notranje uredbe, ampak tudi za oskrbo tistih, ki so postali žrtve svetovne vojne in so še večji reveži, kot smo mi.

Naloga, ki jo izvršuje American Jugoslav Relief je plemenita in ogromna, kajti vsota, ki jo izda društvo povprečno samo v dveh dneh za podporo v starem kraju, je tako velika, da bomo komaj vsi Slovenci skupaj toliko darovali. Ali če ameriški Jugoslavi sodelujemo pri shodih, ki jih bo sklical American Jugoslav Relief križem Združenih držav, bo American Jugoslav Reliefu lažje potrkati na vrata pri Američanih, ker bo lahko pokazal, da se ameriški Jugoslavi zanimajo za reveže v starem kraju in jih podpirajo po svojih močeh.

Težkoče diplomatov v današnjih dneh. — Brzjav je sporočil, da v Veliki Britaniji ne morejo dobiti človeka, ki bi odšel kot poslanik v Združene države.

Zakaj?

V navadi je bilo, da so poslali kot poslanika človeka, ki ima veliko zasebno premoženje. Poslanik namreč prejema na leto \$30,000 plače. Plača ni majhna in z njo se v današnjih dneh, ko imamo draginjo, lahko izhaja precej razvajena družina.

Ali diplomatje pravijo, da poslanik ne more tako živeti, kot navaden človek. Prirediti mora obede in večerje. Seveda niso te večerje in obedi več tako dragi, odkar je postala prohibicija v Združenih državah splošna reč, ker se poslanik lahko sklicuje na prohibicijo, če svojim gostom postreže s studenčnico mesto z dragimi vini in likerji. Ali kljub temu so po mnenju diplomatov troški za take večerje in obede tako visoki, da ne more človek izhajati, če prejema le trideset tisoč dolarjev na leto. To je baje vzrok, da osebe, ki so sposobne za tako mesto v Angliji, štrajkajo. Gospodje pravijo, da je draginja prevelika, da bi izhajali s tridesetimi tisoči na leto in prostim stanovanjem.

Kot izgleda zahtevajo gospodje povišanje mezde in bolj ugodne življenske razmere.

Pri delavcih imenujejo tako početje, da so delavci vstopili v mezdno gibanje. Kako se pa tako gibanje imenuje pri diplomatih?

V CHICAGU JE DRAGINJA NAJVEČJA.

ŽIVLJENSKE POTREBŠČINE
SO SE PODRAŽILE ZA
80 ODBOTKOV.

Živila zaplenjena v raznih mestih.

Washington, D. C. — Chicago je največji trg za živila. Skladišča in hladne shrambe so zvrhane z raznimi živilni in kljub temu so se življenske potrebščine po statističnem izkazu v Chicagu podražile za osemdeset odstotkov. V Chicagu so največje klavnice na svetu, toda meso ima tako visoko ceno, da je postalo skoraj delikatesa in da je že skoraj popolnoma izginilo z masekaterih delavčev mize, ali pa pride nanjo kvečjem parkrat v tednu.

Odbor stavbinskih delavcev, ki je prišel v Washington, je izročil te statistične podatke senatorju Townsendu, ki je predsednik pododseka za preiskavo draginje, povzročajoče nepokoj v industriji in stavke.

Od decembra 1914 so pričele plezati cene življenskim potrebščinam navzgor in se niso ustavile, dokler ni ogorčenost proti navijaču cen postala tako splošna, da je vlada nastopila proti profitarjem.

Po statističnih podatkih se življenske potrebščine niso podražile v vseh mestih enako. Na pr. v Indianapolisu in Cincinnatiju so poskočile cene v tem času le za nekaj 21 odstotkov, v St. Louisu za 17.85 in v Minneapolisu pa za 18.76 odstotkov. Razlika v cenah v Chicagu in teh mestih je torej izredno velika.

Delegacija stavbinskih delavcev je povedala senatorju Townsendu, da tako ne more iti dalje in da je postala potreba, da se vlada loti dela, da postanejo razmere zopet normalne.

Justični departament naznanja, da poročila uradnikov justičnega departamenta naznanjajo, da so odvzeli akcijo proti profitarjem. V St. Louisu, Mo., je bilo zaplenjenih 42,026 zabojev kokosjih jaje.

Iz Columbusa, O., poročajo, da v nekaterih oblikih mestih zadržujejo živila, ki se rada pokvarijo, do deset dni, preden jih razlože, ako da se spridiže in jih morajo reči na smetišče. Governor Cox je vled tega odredil, da morajo taka živila razložiti v štiri in lvačsetih urah. Več profitarjev in nagromadovalec živil je bilo aretiranih v državi Ohio.

V San Diegu so bile zaplenjene živčne zaloge v hladnih shrambah. Zaplenjenih je bilo 120,428 funtov sirovega masla, 99,067 funtov sira in 12,306 zabojev kokosjih jaje. Zaplenjena živila so vredna tri sto tisoč dolarjev.

V Bostonu, Mass., so zaplenili 16,588 vreč moka v skladišču Market Warehouse kompanije. Moka je vredna pet in sedemdeset tisoč dolarjev.

V Kansas Cityju, Mo., so zvezne oblasti zaplenile pet in sedemdeset tisoč funtov fižola.

Zaplenbe živeča bodo izvršene tudi v drugih mestih, v katerih je liveč nagromaden v skladiščih iz enostavnega vzroka, da ostanejo cene visoke.

V ljudstvu je nastala splošna nejevolja proti profitarjem in iz raznih krajev Združenih držav prihajajo na kongresnike in senatorje glasovi, da naj se uvedejo stroge kazni za kaznovanje profitarjev, kajti ljudstvo je prišlo do prepričanja, da le brezobzirno navijanje cen povzroča nepokoj v industriji in številne stavke, ker delavci ne morejo več izhajati s sedanjimi mezdami.

PAZITE NA OTROKE.

Chicago, Ill. — Petletni Teddy Crotosovski je našel ob železnih tirih neko svetlo reč, ki je pa ni poznal. Pokazal jo je svojemu prijatelju leto starejšemu Bruno Lukaszewskemu in še dvema starejšima dečkoma. Starejša dečka sta dejala, la poznata reč, ki silno poči, če se vrže nanjo kamen. Bila je perkuzijska kapica, kakršna služi topničarjem, da zapalijo strel.

Dečki so se zbrali okoli kapice in vrgli nanjo težko opeko. Kapica je eksplodirala s silnim pokom in je ranila Bruna v obrazu. Zdravniki izjavljajo, da deček mogoče izgubi vid na obeh očesih. Dva druga dečka, ki sta prisostvovala nevarni igri, da sta zadobila lahke poškodbe od opekinih kosčkov.

ZBOROVANJE ŽELEZNIŠKIH KURJAČEV.

ZAHTEV ZA PRIHRANITEV
DELA IN POVIŠANJE
MEZDE.

Te zahteve se raztezajo na Združene države in Kanado.

Cleveland, O. — Tukaj so zborovali predsedniki lokalnih organizacij železniških kurjačev, v katerih so organizirani tudi delavci, ki znajo in spremljajo lokomotive. Vseh predsednikov je bilo tri sto, ki so zastopali sto sedemdeset tisoč članov.

Na tem zborovanju so sestavili novo mezdno lestvico in zahteve za prihranitev dela, ki olajšujejo delo kurjačem na težkih lokomotivah.

Predvsem zahtevajo kurjači, da se opremijo vse lokomotive, ki tehta nad 200,000 funtov z avtomatičnimi napravami za kurjavo. Dokler te lokomotive ne dobe teh naprav, morata opravljati na njih službo po dva kurjača.

V Združenih državah je osemdeset tisoč lokomotiv in polovica teh lokomotiv bo treba opremiti s takimi napravami. Dozdaj je opremljenih s takimi napravami do pet tisoč lokomotiv.

Za lažje lokomotive zahtevajo tudi, da se opremijo z napravami, ki prihranijo delo.

V železniški službi opravlja najtežje delo kurjač. To je dalo povod, da so kurjači prišli do spoznanja, da ni naloga njih organizacije le v tem, da zahteva povišanje mezde, ampak da tirja, da se uvedejo na lokomotivah naprave, ki olajšajo kurjaču njegovo težko delo.

Zbor je sprejel poročilo mezdnega odbora v celoti. Najvažnejše točke se čitajo v njem takole:

Kurjači v pasafirski službi prejmejo na dan za sto milj ali manj pota \$6.50, pri lokomotivah Malletovega sistema pa \$7.20.

Čezurno delo v pasafirski službi se plača po ceni, ki je določena za hitre dvajset milj v uri.

V tovorni službi prejmejo kurjači na lokomotivah, tehtačih manj kot dve sto tisoč funtov \$6.50, na lokomotivah, ki tehta nad dve sto tisoč funtov, \$6.80 za sto milj ali manj poti. Čezurno delo se računa po hitri 12½ milj.

Kurjači, ki opravljajo službo v lokalnem tovarnem prometu, okoli rudnikov in pri mešanih vlakih, prejmejo mezdo kot pri tovornih vlakih, poleg pa še petdeset centov od vsake sto milj.

Kurjači, ki opravljajo delo na Malletovega sistema, prejmejo za sto milj poti in dan po \$7.20; če so dodeljeni premikanju, pa prejmejo na dan le \$6.50. Ta mezda velja tudi za pomagatelje pri premikanju voz.

Poleg zahtevajo, da se delo ob nedeljah in praznikih računa kot čezurno delo in se za tako delo odškodijo s časom in pol.

OČE JE SPOZNAL V TRETJEM OKOSTNJAKU SVOJEGA SINA.

Naples Hill, Kans. — Dozdaj so odkrili tri okostnjake na njivi, ki se nahaja v obliki bivega prenočišnega hleva Rufus Kinga. Wawson Woody je spoznal v tretjem okostnjaku svojega sina po dveh letih zohaj in laseh. Tretji okostnjak se je nahajal v zelo nizkem grobu, kakršnih trideset čevljev proč od groba, v katerem so našli draguljarskega krošnarja.

Woodyjev sin je izginil pred desetimi leti. Takrat je delal za Kinga v njegovem hlevu. Druge fantove reči so našli pri Kingu, ki je pa dejal, da je imel fant sitnosti radi nekega dekleta in je pobegnil. Njemu je pred begom prodal svojega konja in koleselj, da je imel potrebni denar za beg.

Nekaj mesecev kasneje je King fantovim starišem natvezil bajko, da je prejel od fanta pismo in je dal starišem tudi njegov naslov. Stariši so pisali, toda pismo je bilo vrneno s pripombo, da pošta ne more najti adresata. Fant je bil takrat star 21 let.

Kinga imajo zdaj v zaporu v Topeki, ki seveda taji, da je on izvršil umor. Namestnik državnega prokuratorja Maurice McNeila izjavlja, da bo proti Kingu takoj vložena tretja obtožnica radi umora prve vrste.

Državni prokurator tudi priskuje, kam je izginila Kingova soproga. Njeni stariši, ki prebivajo v Eskridgu, ne vedo za njeno življenje.

PRIVATNI INTERESI SO OPUSTOŠILI ŽELEZNICE.

Washington, D. C. — Glenn E. Plumb, ki je izdelal načrt za podraževanje ameriških železnice, je predložil zbornišnem odboru za domačo in tujezamsko trgovino nove dozda neznane podatke o oplenjenju železnice po privatnih interesih.

Mr. Plumb je predložil precej dokazov o tem oplenjevanju in opustošenju železnice, ki niso bili znani po njegovi izjavi američanemu ljudstvu.

Dejal je, da se je sistematično oplenjevanje in opustoševanje železnice vršilo pod direktno Morganovih in Rockefellerjevih denarnih interesih.

Mr. Plumb obtožuje, da bi se lahko vse ameriške železnice zgradile s polovico kapitalizacije, čeprav ima svet zdaj višjo vrednost.

Dalje pravi mr. Plumb, če je bilo nastavljenih več nepotrebnih uslužbencev iz političnih vzrokov, kot je dejal Underwood, predsednik Erie železnice, so to izvršili ravnatelji železnice, da dokažejo, da je vladna uprava ameriških železnice zelo draga reč.

Vladni zapiski dokazujejo, da so železnice družbe prejele od vlade in državnih vlad sto devetdeset milijonov akrov sveta zastonj, da zgrade železnice. Železnice družbe so ta svet, ki so ga dobile zastonj, priračunile h kapitalizaciji, da so lahko zahtevale večje obrestovanje od kapitala, katerega sploh niso vložile.

Od leta 1900 do leta 1910 so železnice St. Paul, Northwestern, Illinois Central in Southern Pacific razdelile med svoje delničarje poleg dividend dve sto petdeset milijonov dolarjev kot nagrado.

Ali tako niso gospodarile le te železniške družbe. V tem gospodarstvu so jih posnemale tudi druge družbe.

Navzile tem dejstvom pa železniški magnati zahtevajo, da se jim še enkrat da prilika, da pokažejo, kako znajo gospodariti. Zagovorniki privatnih veleinteresov so na strani železniških družb in se trudijo v potu svoje ga obraza dokazati, da je največji blagoslov za ameriško ljudstvo, če se železnice zopet vrnejo privatnim lastnikom.

Eksekutivni odbor ameriške trgovske zbornice je celo izjavil, da je Plumbov načrt zelo nevaren. Seveda je nevaren privatnim veleinteresom. Tega tudi nihče ne taji. Smejno je pa, če eksekutivni odbor ameriške trgovske zbornice trdi, da je podraževanje ameriških železnice po Plumbovem načrtu nevarno interesom ameriškega ljudstva.

MISTERIJOZEN UMOR.

Evanston, Ill. — Zadaj za skladiščem so našli zaklano žensko, o kateri sodijo, da je mrs. E. L. Watkins. Prerezena je bila njena dovodnica in poleg je imela še poškodbe na vratu in obrazu.

Prebivalci, ki stanujejo v okolišju, so ališali klice na pomoč okoli 12:25 ponoči. Policija je prejela anonimni telefonski poziv, da je bila neka ženska umorjena. Policijski načelnik Leggett je takoj odposlal štiri policaje na lice mesta, ki so prišli tje, našli umorjeno žensko ležati v mlaki krvi.

Nekateri zamoreci so pripovedovali, da so videli bežati osebo, ki je imela prek glave operno kapuco, o kateri pa ne morejo pričeti, če je bila možka ali ženska oseba.

Bilizo umorjene ženske so našli možnjček, v katerim je bilo dva in dvajset dolarjev.

Detektivi se zdaj trudijo, da izsledijo morilec, dasiravno daje sled, ki jo je zapustil morilec malo upanja, da ga odkrijejo.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

Maakagon, Mich. — 38-letni Joseph Bare je prepodil s samokresom s sosednega mostova ob dveh zjutraj dva zakonska para, naker je ustrelil svojo ločeno ženo.

Po izvršenem streljanju je zbudil šest družin in jim pripovedoval, da je ustrelil svojo soprogo, da zdaj odhaja, da napravi konec svojemu življenju.

V bližnjo hosto so odšli policaji, da najdejo morilec, o katerem pa ni bilo duha ne sluha. Morilec je najbrž zavrgel svoj sklep, da izvrši samomor.

KAKO ČIKASKI ŽUPAN REŠUJE DRAGINJO.

Chicago, Ill. — Vojni departament je dal na razpolago občinam živila, ki so odveč vsled končane vojne. Dovolil je občinam, da prejmejo živila za trideset dni na upanje, če ne morejo takoj plačati naročil.

Čikaski župan Thompson je vprašanje, na kakšen način naj naroči živila, rešil prav na enostaven način. Izročil je poverjenstvo za nakupovanje in prodajanje teh živil veletrgovski trdki The Fair, ki ima svojo departamentno trgovino v središču mesta.

Z njegovo akcijo se strinja tudi mestni advokat Kettelson.

Za veletrgovsko družbo je to velika reklama, kajti gospodinj, ki bodo kupovale živila, se bodo ustavile tudi v drugih oddelkih trgovine in najbrž nakupile tudi drugo blago. Če se mora gospodinja peljati v mesto, da nakupi živila, tedaj ta čas izrabiti in nakupi, kar potrebuje za svoj dom. Kaj druge veletrgovine poročajo o tej županovi akciji, je treba še počakati. Prav nič se ne motimo, če že danes rečeno, da smatrajo to akcijo za favoriziranje te veletrgovske družbe pred drugimi enakimi podjetji.

KOMU NAJ VERJAMAMO: DELAVSKIM GOSPODINJAM ALI MESARJEM?

Chicago, Ill. — Mesar Swift, ki pripada k velikim mesarim petorici, je izjavil, da ni res, da so mesarji v minoletem tednu podražili meso, ravno tako odločno pa dostavlja, da mesarji niso profitarji. Mesar pravi, da se delavske gospodinjje motijo, če menijo, da so v četrtek dobile meso po nižji ceni kot naslednji dan v petek. Po njegovem mnenju so gospodinjje v četrtek kupile meso slabše vrste kot v petek, zato so ga dobile tudi ceneje.

Delavske gospodinjje so seveda drugega mnenja in pravijo, da jim ne bo treba hoditi k mesarjem v šolo, da se uče poznati meso. Meso je bilo ene in iste vrste, a poskočilo je prihodnji dan v ceni.

BANKA PREKRATA ZA \$100,000, PODELAGAJ NIK IZGINIL.

Lorain, O. — Državni pregledovalec računov in bančno vodstvo City banke sta podala izjavo, da je v blagajni \$100,000 primanjkljaja in da je izginil podblagajnik W. W. Treble. Bančni uradniki dalje izjavljajo, da so vloge vlagateljev varne in krite z bančno rezervno.

Državni pregledovalec računov George Walters izjavlja, da banka pokrila primanjkljaj.

V KOLORADSKEM MESTU SO UGRABILI TRI GOVORNIKE I. W. W.

Walsenburg, Colo. — Tukajšnji meščani so ugrabili tri govornike, ki so imeli govoriti na shodu I. W. W. Šerif izjavlja, da ne ve, kje se nahajajo ugrabljeni agitatorji. Med njimi je tudi ena ženska. Šerif izjavlja, da je aretirati organizatorja Joseph Shanka, ker je nosil skrito orožje.

SOCIALISTIČNO GIBANJE V BULGARJI.

Sedaj je Jugoslavija popolnoma ločena od Bulgarake. Ni svobodnega prehoda iz ene dežele v drugo, niti ni mogoče poslati pisma ali časopisa.

Kakor je naša javnost slabo informirana o bulgarskih razmerah, ravno tako niso naši sodrugi poučeni o gibanju sodrugov v Bulgariji. Zato prinašamo kratko sliko socialističnega gibanja v Bulgariji. Posebno je, ker je pred nekoliko dnevi dospela vest, da se je vršil 25. maja v Sofiji kongres, ki je le postavil na isto stališče, kakor kongres socialistične delavske stranke v Jugoslaviji (stranka komunistov.)

V Bulgariji sta dve stranki, ki se nazivljata socialistični, "široki" in "ozki". "Široki" imajo v parlamentu devet zastopnikov. Ta stranka je socialno-patriotična stranka, ki je za časa vojne soglašala s imperialističnimi zahtevami bulgarske vlade. Podpirala je v Bulgariji in v inozemstvu reakcijsko Radodavljivo politiko in zahtevala aneksijo Makedonije.

JUGOSLOVANSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE.

IZVRŠILNI ODBOR:

August Aušin, Mary Aušin, Juraj Bošnjak, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Juraj Kukovac, Tomo Lacković, Chas. Mistaković, Matt Pogorelec, Janko N. Rogelj, Wm. Russ, Nikola Stakić, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ivan Krešić, J. Kvartić, Joško Očen.

FINANČNI ODBOR:

Filip Godina, J. Kukovac, A. J. Terbovec, Jože Zavertnik.

TISKOVNI ODBOR:

Etbin Kristan, Frank Kerže, C. Mistaković, Jože Zavertnik.

GLAVNI URAĐ:

A. J. Terbovec, glavni tajnik; A. H. Skubie, pom. tajnik; Filip Godina, blagajnik.

CENTRALNI ODBOR:

F. Aleš, J. A. Ambrožič, L. Benedik, P. Berger, Josipina Birtič, F. Bostič, Anton Bezjak, V. Cankar, P. Černe, Tomislav Čiček, F. Dolinar, Jos. Durn, J. Ermenec, J. Erben, A. Flander, J. Frank, J. Piers, F. Gorenc, J. J. Judnich, M. Jurkas, J. Kalan, S. Kavčič, J. Koblar, F. Kochevar, A. Kodrich, J. Koklich, L. Krašna, A. Križmančič, J. Kunstelj, A. Lipič, L. Lotrič, J. Matičič, M. Mentony, I. Molek, T. Motz, J. Oblak, L. Pečenko, J. Peternel, M. Potnik, F. Rajčič, J. Rezelj, A. Slabe, J. Seljakar, F. Sepič, A. H. Skubie, L. Sterle, A. Suler, J. Terček, J. Terčelj, L. Truger, M. Verbovec, A. Vidrič, Chas. Wessel, F. Zaitz, Chas. Zibert, A. Zornik, F. Zvanut.

GLASILA:

Mesečnik: Čas; tednik: Proletarec; dvotednik: Glas Svobode; dnevnik: Prosveta, Enakopravnost, Glas Naroda.

K. S. R. Z. pridružena in prijavljena centralizirana podporno organizacija: Slovenska Narodna Podporna Jednota (približno 18,000 članov); Jugoslovanska Katoliška Jednota (približno 4,000 članov); Slovenska Delavska Podporna Zveza s Dr. Sv. Barbare (približno 6,000 članov); Slovenska Svobodoljubna Podporna Zveza (nad 5,000 članov); Jugoslovanska Podporna Zveza Slova (približno 2,000 članov).

Vsa pisma in denarne pošiljke naj se pošiljajo na sledeči naslov: ANTON J. TERBOVEC, 3637-3641 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

DAN KONVENCIJE J. R. Z. DOLOČEN.

(Iz urada Tiskovnega Odsaka J. R. Z.)

Na XXXIII. seji izvrševalnega odbora J. R. Z., dne 16. avgusta se je izključno razpravljalo o konvenciji, ki se ima vršiti v Clevelandu, Ohio. KONVENCIJA SE PRIOHNE Z VELIKO MANIFESTACIJO IN Z VELIKIM JAVNIM SHODOM V NEDELJO 28. SEPT. 1919.

Vse naše organizacije, kakor tudi centralizirane in samostojne organizacije, ki so pridružene, ako so dobile uradno povabilo ali ne, opozarjamo, da čim prej, mogoče izvolijo svoje zastopnike in jih prijavijo glavnemu uradu, to je potrebno že zaradi tega, da bo mogel odbor v Clevelandu preskrbeti zanje primerna prenočišča in drugo.

Glavni urad pošle tozadevne poverilnice za delegate organizacijam takoj, ko prijavijo ime svojega delegata. Te poverilnice potem organizacije izpolnijo ter jih izroče delegatu, da se z njimi izkaže na konvenciji. Edino delegati, ki se bodo mogli izkazati z uradnimi poverilnicami, bodo imeli pravico do zastopstva na konvenciji.

Delegati naj uravnajo svoje stvari tako, da bodo prišli v Cleveland najzadnje v nedeljo zjutraj, 28. septembra, če le mogoče še pred deveto uro. V naših glasilih bomo pravočasno sporočili o tozadevnih odborih, ki bodo v Clevelandu počakali delegate na kolodvoru. Dobro je, ako se delegati takoj informirajo na svoji železniški postaji, kateri vlak vozi v Cleveland in kdaj dospe tja, tako da nas bodo lahko informirali, kje in kdaj naj se jih počaka na kolodvoru. Ta poročila bo poslali na clevelandski odbor, ki bo imel to stvar na skrbi. Naslov, kam pisati, pridružimo kasneje.

Organizacije naj na svojih sejah razpravljajo o stvareh, s katerimi se bo pečala konvencija in dajo naloge izvoljenim delegatom, delegati pa naj pošljejo pisane poročila in predloge na glavni urad. Vsa poročila in predloge bo glavni urad uredil in tako uvrstil, da bodo razni odsaki lahko o njih razpravljali in jih priredili za skupno konvencijo. Sugestije glede programa pošljite prav tako glavnemu uradu, da jih izroči referentom. Na ta način bo delo konvencije precej olajšano in tudi časa ne bomo po nepotrebnem kratili na konvenciji.

Da bodo organizacije vedele, o čem se bo razpravljalo na konvenciji, je izvrševalni odbor izdelal nekaj provizorični dnevni red, ki se po potrebi lahko dopolni ali spremeni. Vzemite ta dnevni red v pretes na svojih sejah in razpravljajte o našem bodočem programu, nalogah J. R. Z. o notranjih zadevah Jugoslavije itd in dajte instrukcije svojim delegatom, tako da bodo mogli izdelati svoja poročila in predloge za konvencijo, katere naj spikajo in odpošljejo na glavni urad ali pa spisane prinesejo na konvencijo.

PROVIZORIČNI DNEVNI RED.

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Konstituiranje zbora in volitev odborov.
3. a) Tajniško poročilo.
- b) Blagajnikovo poročilo.
- c) Poročilo Jugoslav Information Bureau.
- d) Poročilo nadzornega odbora.
4. Naloge Jugoslovanskega Republiškanskega Združenja.
5. Pravila.
6. Referati:
- a) Etbin Kristan — politični program.
- b) Frank Kerže — gospodarski program.
- c) Jože Zavertnik st. — socialni program.
- d) Filip Godina — Naloge J. R. Z.
- e) Jos. Mihailovič — Meje Jugoslavije.
- f) Miss Mary Aušin — pravila.
7. Jugoslavija in njene meje.
8. Notranje uredbe Jugoslavije: Politični, gospodarski in socialni del.
9. Ramo.
10. Volitev eksekutive in drugih odborov.
11. Zaključek.

DO SEDA PRIJAVLJENI DELEGATI ZA III. KONVENCIJO J. R. Z.

S. N. P. J.: Vincent Cankar in Frank Somrak.
J. S. K. J.: Mat Pogorelec ali namestnik in John Varoga.
S. D. P. Z.: Ivan Prostor in Ivan Grošelj.
Jugoslav Information Bureau: R. F. Hlaša.
Okrožna organizacija J. R. Z. št. 1: Bartol Yerant, John Terčelj, Jack Miklavčič in Frank Vovk.
Okrožna org. št. III.: Anton Suler in Joe Bratkovič.
Lokalna org. Detroit, Mich., št. 11.: And. Semrov in M. Mentony.
Lokalna org. Waukegan, Ill., št. 14. (en delegat).
Lokalna org. Girard, Ohio, št. 18.: Anton Anžiček.
Lokalna org. Aurora, Ill., št. 39.: Martin Jurkas.
Lokalna org. Pullman, Ill., št. 47.: Frank Trnar.
Org. SNPJ, JSZ in JRZ v Glenoe, Ohio: Nace Žemberger in Ivan Rebolj.
Pevsko dr. Prešeren, Pittsburgh, Pa.: Andrew Bombač.

Anton J. Terbovec, tajnik J. R. Z.

IZVLEČEK 22. SEJE EKSEKUTIVE J. R. Z.

dne 13. avgusta 1919.

(Tiskovni odsak J. R. Z.)

Navzoči: Sestra Mary Aušin, br. Jos. Zavertnik, M. V. Konda, W. Russ, Geo. Kukovac, Bošnjak, Stakić, Etbin Kristan, F. Godina,

Fr. Kerže, John Arbanas, Mijo Trkač, iz gl. urada navzoči: br. Skubie, Mihajlovič in Zalaznik, ki vodi zapisnik.

Predseduje sestra Aušin.

Zapisnik zadnje seje se prečita ter sprejme z malimi popravki. Mesto glavnega tajnika, ki je na dopustu, poda tajniško poročilo pomožni tajnik br. Skubie.

Čita se pismo — odgovor iz Pariza od Jugoslovanske Mirovne Delegacije, v katerem podajajo vse meje, ki so že določene do danes. To pismo je odgovor na naš kabel, katerega smo jim poslali pred časom z vprašanjem, da naj sporočijo, kolikor jim je znano o mejah Jugoslavije.

Prečita se pismo od letake socialistične stranke, v katerem se zahvaljujejo za poslano kopijo memorandumu Jugoslovanske Socialno Demokratske Stranke na francoske socialiste ter se priporočajo za v bodoče. Nadalje poroča tajnik, da delo z reklamacijami za income tax lepo napreduje in da se je prijavilo že veliko število rojakov, ki so preplačali davek; v celoti se je napravilo reklamacij za preko \$1000.00. Brat Etbin Kristan poda poročilo svoje poti v New York pri American Jugo-Slav Relief Committee in poročilo sijajnega uspeha clevelandškega Jugoslovanskega Dneva. Miss Reis in Mr. Rickard pri American Jugo-Slav Relief Committee v New Yorku sta podala obširno poročilo glede delovanj reliefa v Jugoslaviji, kjer imajo 32 postojank, katerih ena je v Ljubljani. Omenjena organizacija porabi \$10,000.000 na dan za prehranjevanje otrok v Jugoslaviji. Z veseljem nas pozdravljajo ter prosijo za našo kooperacijo. Razmotrivala so se razna sredstva, s katerimi bi se doseglo kar največ in najhitreje in najuspešneje za odpravo v domovini. Mr. Rickard je takoj poslal kabel v domovino in sporočil Hoyerjevi komisiji v Jugoslaviji, da se je apel slovenske vlade za odpravo osirotelih že podvela akcija po Jugoslovanskem Republiškanskem Združenju v zvezi z American Jugo-Slav Relief Committee v New Yorku. Pri newyorškem relief komiteju so omenili, da so se že prijavili neki Slovenci za kooperacijo in obljubili denarno pomoč, a do danes še niso izpolnili dane besede.

Jugoslovanski Dan v Clevelandu je nadvse pričakovanje sijajno vspel. Bila je taka množica Slovencev, da jih Cleveland še ne pomni. Po vsem je spoznati, da je duh republikanske ideje popolnoma preplaval mesto Cleveland in da stojijo trdno na straži za naše pravice.

Br. Zavertnik poroča, da je S. N. P. J. že podvela vse potrebne korake, da se odpravo mladini v domovini in priporoča, da bi se pridružil akciji American Jugo-Slav Relief Committee in da se pošilja ves denar preko njih rok.

To se stavi v predlog in sprejme soglasno: Da se priporoča vsem našim organizacijam, da delujejo sporazumno z American Jugo-Slav Relief Committee v New Yorku in pošiljajo vso podporo preko njih rok v domovino.

Stavi se predlog, da se voli v to poseben odbor, ki ima nalogo, da rešuje vsa ta važna vprašanja, ki imajo neposreden stik z American Jugoslav Relief Committee v New Yorku. Podpirano in sprejeto. Nominacije sprejmejo ter so soglasno izvoljeni sledeči: Miss Mary Aušin, br. Vincent Cankar, predsednik SNPJ., br. Stakić, Kukovac in br. Mihailovič, kakor razvidno so v odboru reprezentirane vse tri narodnosti, Slovenci, Hrvati in Srbi.

Stavi se še predlog, da se priporoča vsem organizacijam izven Chicago, da volijo odbore, ki naj imajo podobne naloge, kakor pravkar voljeni odbor, ter prav tako skuša, da so reprezentirane vse tri narodnosti Jugoslovancev. Podpirano in sprejeto.

Br. Kristan stavi predlog, da se dovoli iz blagajne J. R. Z. \$5,000.00 za pomoč osirotelim v domovini, kateri denar naj se izroči AJRC. v New Yorku, ki bo s takim korakom dobilo dober vtis, da smo takoj prišli z direktno akcijo. Podpirano in soglasno sprejeto. Sprejeto je tudi enoglasno, da se predloži sklep eksekutive centralnemu odboru v odobrenje.

Iz različnih virov je posnemati, da se nahajajo jugoslovanski prostovolci v domovini v precejšnjih stiskah, ker so preganjani po vladi kot begunci. Glavnemu uradu se naloži, da poizve natančneje o celi stvari ter poroča na prihodnji seji, da se ukrene nekaj glede pomoči.

Debatira se o šolstvu za strokovno naobrazenje naše mladine v Ameriki, ki naj bi pozneje koristila domovini z upeljavanjem moderne, praktične tehnike v vseh strokah. Glavni urad prevzame nalogo, da preskrbi listo vseh strokovnih šol v Zedinjenih Državah.

Prihodnja seja se vrši v soboto dne 16. avgusta ter se peča izključno z reševanjem vprašanj glede konvencije.

POSOLJEMO DENAR

na prvo vključbo do 75% vrednosti, 1% na mesečna izplačila, ali regularno po 6% interes.

DAN L. PARSONS

First Nat'l Bldg., Johnstown, Pa.

(Pišite za pojasnila v slovenskem jeziku na Stephen Zabrizca, Park Hill, Pa.)

Stalno delo za premogarje

se dobi pri premogorovih družbah Youghiogheny Coal & Coke Co., v Dawson, Pa., blizu Connellsville, Pa. Premog je 52 do 60 paleov visok. Ni delavskih neredov. Plačamo po unijski lestvici. Dober streha, ni vode ne plina. Naši možje stalno delajo. Rabijo se od prte svetilke. Skoro lahko rečemo, da je to ena od najboljših rogov v Pennsylvaniji. B. & O. and W. M. Railroads.

The Youghiogheny Coal and Coke Co., Dawson, Penn.

Za nadaljša pojasnila obrnite se do Mr. A. Varady, Room 407, 2 Smithfield St., Pittsburgh, Pa.

Sedaj lahko naročite list "Prosveto" svojcem v stari domovini. List za stari kraj stane za celo leto \$7.00, za pol leta pa \$3.50.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

BRALNO DRUŠTVO "MLADI VRH"

dne 13. septembra, 1919

v dvorani dr. Bratstvo št. 6, S. N. P. J. v Morgan, Pa.

Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Igrala bode izvrstna godba in nudila se bode vsem raznovrstna zabava. Čisti preostanek je namenjen polovici v društveno blagajno in polovici pa v podporo naprednega lista "Proletarec".

Uljudno vabimo vse slavno občinstvo domače in vae bližnje okolice, da nas množično posetijo na ti prireditvi in tako pomagajo do boljšega uspeha za napredno stvar.

Vstopnina za možke je 75c. Ženske v spremstvu možkega so proste vstopnine, posamezne pa plačajo po 25c.

Na svidenje pri zabavi kliče

ODBOR!

Pošiljamo denar v staro domovino

Sedaj po sledečih cenah:

100 kron za\$3.75 100 lir za\$12.00

Cene pogosto menjajo.

Pri večjih vstopih pošiljamo lahko nekoliko ceneje. Pošiljamo potom banke, ki je ena najzanesljivejših in ima svoja podružnice po vsem svetu. Denar nam pošljite po poštmem ali ekspresnem Money Order. Takoj po prejemu denarja vam pošljemo potrdilo in ako se naslovljenca ne najde, se vam denar povrne. Predno zaupate vaš denar neznanim človeškim korporacijam, obrnite se na rojake, ki so vam poznani že leta in leta. — Zastopnik za vahod je Jos. Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa., za zapad in osrednji zapad pa John Verderbar v Chicagu. Tajnik: A. J. Terbovec. Naslov:

AMERICAN JUGOSLAV AGENCY,

2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Prodajam vožnje listke za potovanje v staro domovino, ter pošiljam denar v stari kraj. Jaz pošiljam denar v stari kraj že nad 25 let in do sedaj ni še nikoli nopen rojak zgubil niti enega centa skozi moje pošiljanje in tudi jamčim, da sedaj ne bo.

100 kron za\$ 4.50
200 kron za 9.00
300 kron za 13.50
400 kron za 18.00
500 kron za 22.50
1000 kron za 44.00
2000 kron za 88.00

Rojaki, pazite, komu date v roke vaš težko prislužen denar!

JOSEPH SCHARABON CO.

314 Manhattan Bldg., Duluth, Minn.

"RANGE HARDWARE CO." v EVELETH, MINN.

Se uljudno priporoča vsem Slovincem oziroma Jugoslovancem v železnem okrožju, našo veliko železno trgovino, bogata zaloga najmodernejših peči, vseh hlanih in poljedelskih potrebščin. Predno kupite kje drugje pridite in se prepričajte pri nas. Vozimo blago na dom, govorimo slovenski. Točna postrežba vsem. — Range Hardware Co. (Prodajalna železnine). Eveleth, Minn.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Male povidanje cen je sedanja potreba, da se ohrani nanesljiva vsebina izdelkov. Bravili smo se dolgo soper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še najdražji stoker in morali smo cene nekoliko povišati. Vsek prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginjo v očiho priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

toraj ima tako zaupanje in vsoh med svetom, kar učini, ki bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolsov jih je dovednost odstopov povzročena in spetih v šolod. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti šolod in odstrani iz notranjine drebvoja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki se nekačen blag notornih tvar zavirajoč pravilno delovanje drebvoja. Trinerjevi laki so prosti vsakršne nepotrebne maščobe in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke korenine ter krasne sladke ručice vino. V zdravni zaupnosti, neoprebnosti, glavobola, polglavobola, nervoznosti, navadne slabosti, kakor tudi v šolodskih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob spremembi letja ali rudarja in druge delave, ko delajo in dihaavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

pročere vselej v koren bolečina, onto pa je mlasti v obdobju protina, ali revmatizma, nevrologije, lumbago, otrplosti glečnjav in drugih, najhitreje in gotovo pomel. Jako je dobro tudi v zdravnih odrgin in otokih itd., tudi na drgnjenje živcev in na mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

je izvrstna in prav prijetna zdravila na navadne rabe notraji. Posebno na ispiranje grla in nosi; letotako na čiščenje ran, lupuljav in drugih kožnih otvorov. Dobite se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJSE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH PRASTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1914.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

DOPISI.

RUDARJEM ŽELEZNEGA O-
KROŽJA V MINNESOTI.

Čas je tukaj, rudarji, ki proizvedite železno rudo, da se odločite, ali se pridružite vašim tovarišem delavcem po jeklarnah in pri plavžih v njihovem boju za pravice organizacije in kolektivnega pogajanja z delodajalci potem svojih delavskih zastopnikov, izbranih po članstvu prizadetih strokovnih organizacij, za osamitimi delavnik in plačo, s katero bi mogli pošteno preživeti sebe in svojo družino, zboljšanje delovnih razmer in garancije, katere danes uživa vse strokovno organizirano delavstvo širom Amerike, do katerih mi pa ne privoli lakomnost in požrešnost avtokratnega režima privatnih interesov, ki danes posedujejo železarsko industrijo Amerike.

Rudarji po železnih rudnikih! Ali vam je znano, da se je v zadnjih osemih mesecih nad dve-stotico delavcev v jeklarski industriji, kateri imajo opraviti z rudo, ki jo v proizvedite globoko dol pod zemljo v vedni nevarnosti za svoje borno življenje, ali pa v odprtih jamah, in katero potem oni pretope v uporabno železo in jeklo, organiziralo in pridružilo strokovno organiziranemu delavstvu v "Ameriški delavski zvezi". Da jih na stotine dnevno pristopa v unije, dalje, da se bo ta kampanja izobrazbe in organizacije nadaljevala, dokler ne bo sleherni delavec železarske in jeklarske industrije stal pod praporjem ameriškega strokovno organiziranega delavstva.

Štiri in dvajset mednarodnih unij Ameriške delavske zveze je nastopilo skupno v tej organizacijski kampanji. Zavezale so se, da ne odnehaajo, dokler ne bo zavihral prapor **unionsima** nad vso jeklarsko in železarsko industrijo. V tem boju jih podpira in sodeluje z njimi "Ameriška delavska zveza."

Organizirani delavci v jeklarnah in plavžih sedaj glasujejo, da izsilijo svoje zahteve od delodajalcev, pa magari potem skrajnih sredstev ako bo treba, toda v tem kritičnem času žele vodeti kakšno stališče boste vi rudarji? Vi ste zainteresirani v jeklarski in železarski industriji. Vaši interesi so enaki njihovim, ki tope železno rudo, katero vi kopljete in nakladate. Dotični delavci žele znati, ste li vi z njimi v zapleteni akciji, katero so podvezeli? Znati hočejo, in vprašajo in to sedaj takoj, da jim odgovorite, kakšno stališče boste vi zavzeli na dan, ko oni formirajo bojevnico črto na industrijskem bojem polju, ako potreba nanese, da iztrgajo iz rok delodajalcev pravico do organizacije, da si priborijo dostojne delavske razmere, da pošteno preživijo sebe in svoje razmere, katere bi morale zagotoviti vsakemu delavcu na ameriškem kontinentu dostojno življenje, namesto sirotilstva in sluhaju onemoglosti ali na stara leta, delavski deci pa šolo namesto delavnice, kakor se to dogaja danes.

Kadar pošljete ultimatum, ako ga morajo, baronom jekla in železa, hočejo imeti s seboj tudi vas, delavce železnih rudnikov. Ali se hočete pridružiti akciji teh stotisočih vaših tovarišev delavcev v vaši industriji, kateri so napovedali boj za boljše dneve za vas in za vse delavstvo? Ali hočete stati rama ob rami z njimi, ali jih boste prepustili, da vodijo bitko sami, osamljeni brez vas? Ne, rudarji po Minnesoti, to se ne sme zgoditi. Njihov boj je vaš boj, njihova zmaga vaša zmaga, njihov poraz vaš poraz. Kje je torej vaše mesto? Pridružite se tovarišem delavcem vaše industrije!

Vaš odgovor mora priti potem Mednarodne unije rudarjev in rudotopilničarjev, (International Union of Mine, Mill and Smelter Workers) ene od prizadetih 24 mednarodnih strokovnih organizacij, ki vodijo agitacijo in organizacijo za delavstvo jeklarske in železarske industrije. Tisoče delavcev pri plavžih, ki tope rudo katero vi proizvedite, je sedaj organiziranih v rudarski organizaciji. Vi vsi, rudarji po železnem okrožju Minnesote, bi morali biti člani ene od podružnic Mednarodne Unije Rudarjev in Rudotopilničarjev (Int'l Union of Mine, Mill and Smelter Workers) v Hibbingu, Virginiji, Evelethu, Chisholmu in Nashvauku. Ali ho-

čete postati člani teh lokalnih podružnic rudarske unije, in kjer jih še ni, da ustanovite nove, s tem daste najboljši odgovor klicu vaših tovarišev v železarski in jeklarski industriji za združeni nastop.

Oni hočejo vaš odgovor takoj, ne drugi mesec ali pa drugo leto. Vedeti hočejo, ali ste z njimi ali proti njim. Vaš odgovor naj bo članska knjižica v eni zgoraj omenjenih lokalnih organizacij od International Union of Mine, Mill and Smelter Workers. Delavstvo jeklarskih in železarskih tovarnih in plavžev, kakor tudi vse organizirano delavstvo pričakuje vašega odgovora.

Mednarodna unija rudarjev in rudotopilničarjev, (Int'l Union of Mine, Mill and Smelter Workers).

P. S. Rudarje po Rangu opozarjam na eno stvar, ki bo skoro gotovo sledila temu apelu in kampanji za organiziranje delavstva v tem okolišču ter pridružitve istih v že obstoječe delavske organizacije. In to je od strani t. zv. super-radikalcev, ki bodo zopet po njihovi stari navadi prišli okrog z denunciacijami in lažmi proti rudarski organizaciji. Kakor da so izjemno najeti zato grodo delo od kapitalističnih interesov Amerike, ne zamude nobene prilike, da ne bi vršili umazane dela proti strokovno organiziranemu delavstvu v "Ameriški delavski zvezi" in proti organizaciji rudarjev in rudotopilcev še posebej.

Rudarji, obrnite hrbet tem ljudem in organizirajte se strokovno in politično v organizacijah, katerim je v resnici na tem, da delavce pride do svojih pravic. A ljudi, katerim je argument gnojnica, laž in obrekovanje vraga, kar se z njimi v vsem ne strinja, pustite pri miru. Kajti oni niso zato tukaj, da bi delavstvo organizirali, pač pa da zanašajo med slednje sumnje in nezupnost do onih njihovih tovarišev, katere so izvolili na odgovorna mesta v organizacijah. In kaj je posledica tega boja in kdo ima koristi od istega? Privatni interesi in pa par zato plačanih zgagarjev.

Vaš za delavsko stvar in popolno organizacijo rudarjev v Minnesoti.

Chas. Pogorelec, organizator.
Gen. Del. Chisholm, Minn.

Detroit, Mich. — Vaškemu rojaku je že gotovo znano, da se vrši tretja konvencija "Jugoslovanskega republikanskega združenja" septembra meseca v Clevelandu, O., za katero se že sedaj opušča veliko zanimanje po vseh slovenskih naselbinah, kakor se razvidi iz posameznih dopisov. Ako se oziramo na sedanje razmere in na zgodovino slovenskega naroda v Ameriki, bo ta konvencija prva te vrste v zgodovini vseh ameriških Slovencev. Slovenec v Zdr. državi je sedaj že lahko jasno, kdor le ni popolnoma omamljen od kraljevskega blekta, da stojijo Slovenci v stari domovini na istem stališču z ozirom na o. bliko blade, kakšno / zahtevamo tukajšnji Slovenci. Pri tem je samo ta razlika, da tukaj lahko odprto delujemo za republikansko formo vlade, ker živimo v največji republiki na svetu, dokim so oni tam izpostavljeni raznim preganjanjem od strani političnih oblasti, ako hočejo delovati za republiko. Radi tega se ozirajo na nas, ameriške Slovence in pričakujejo od nas moralne pomoči.

Večinoma vse okrožne in krajevne organizacije JKR so že dolele svoje delegate za to konvencijo. Tukajšnja krajevna organizacija JKR je sklenila poslati dva delegata na to konvencijo in radi tega opozarjam ter pozivljam vse tukajšnje rojake, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje, katere se vrši 24. avgusta t. l. ob deveti uri dopoldne in da izrazite svoje mnenje, da bomo v resnici poslali zastopnike, kateri bodo govorili v imenu tukajšnjih Slovencev. Nihče naj ne izostane od te seje. Rojaki, agitirajte med svojimi znanci in prijatelji za JKR ter pridobivajte nove člane za tukajšnjo krajevno organizacijo JKR.

Tajnik.

Collinwood, O. — Poročeno je bilo, da se vrši slavnostna otvoritev tukajšnjega "Slovenskega doma" 24. avgusta. Ta dan bo velikega pomena za celo collin-

woodsko naselbino in takorekoč prvi v zgodovini tukajšnjih rojakov v tem oziru. Na razna povabila se je odzvalo že več društev iz okolice. Kakor je razvidno iz letakov je program jako zanimiv.

Ureditve spreveda se vrši na Saranac Rd., kjer se društva zbirajo, in odkorakajo z godbo na čelu po 152 cesti ter po Holmes ulici do "Slovenskega doma", kjer bo imel predsednik svoj pozdravni govor. Po pozdravnem govoru se vrši slavnostna otvoritev "Doma". Po otvoritvi nastopijo razni govorniki in pevski društva. Te slavnosti se udeležijo tudi župan mesta Collinwooda.

"Slovenski dom" je dograjen po najnovejšem načrtu in vsak rojak ima priložnost, da si ga ogleda natančno in najpotem izreče svojo sodbo. Dolgo časa smo neustopno pričakovali tega trenutka, ko bomo lahko prirejali razne društvene in druge narodne prireditve v svojih prostorih. In ta želja se je sedaj uresničila in po tridnevnem in poživljajnem delu smo prišli do končnega cilja. Stavba "Slovenskega doma" stoji na najlepšem prostoru na Holmes ulici. Poleg stavbe je še en pazen postor ("lot"), katerega bomo zasadili z drevjem za prireditve v letnem času.

Prišlo se bo tudi z dramsko in meja želja je, da bi vprizorili vsak mesec po eno predstavo. Druge proste nedelje bi pa, porabili za razne društvene veselice, seje in druga narodna zborovanja v korist slovenskega naroda v tukajšnji naselbini.

Se enkrat uljudno vabim vsa okoliška društva ter tudi razumno iz tukajšnje naselbine in rojake sploh, da se udeležijo te slavnostne otvoritve in polnem številu.

Kot prva večja prireditev v prostorih "Slovenskega doma" bo sedmega septembra, ko priredi pevsko društvo "Soča" svoj pevski koncert. Na tem koncertu bo nastopilo več pevskih društev / moških in mešanih zbori. Pedrobnosti bodo razvidne iz programa in letakov.

Polovica čistih dohodkov tega koncerta bo za blagajno "Slovenskega doma". Radi tega že sedaj opozarjam vse rojake v tukajšnji naselbini in bližnji okolici na to prireditev.

John Matjazich.

Cleveland-Collinwood, O. — V zadnjem času prihaja vedno več prošenj do rojakov, kateri prosijo podpore. Komaj bi bilo, da bi slovekel imel 'ta malo blagajno John D. Rockefellerja', da bi zamoget pomagati vsem, kateri prosijo.

Poleg teh prošenj je imelo društvo "V boj", št. 53 SNPJ na pretrsu tudi kile iz stare domovine, katerega je dobil znani rojak Etbin Kristan od deželne vlade za Slovenijo, oddelek za socialno oskrb. Članstvo se je v splošnem strinjalo s tem apelom, kateri prihaja od tam, od kjer smo sami prišli. V tej prošnji se apelira za pomoč nedolžnim, gladnim, bolnim, zapuščenim majhnim sirotam, katere tepe narava tako neumljeno, akoravno sami niso ničesar zakrivali.

Toda, ko pridejo na glasovanje take prošnje, katere so v resnici vredne vpoštevanja, ja vaško i-ma že na mislih, da je društvena blagajna prazna. In radi tega se ne more pomagati, ali pa tudi ne, ravno onim, kateri so v resnici najbolj potrebni naše pomoči. Ko je bila ta prošnja v debati, se je večkrat tudi omenilo o nabranem denarju za "Slovensko zavetišče", katero se je nabiralo pred nekakimi sedmimi leti, da se zgradi zavetišče za onemogle rojake v Ameriki. Nabralo se je precej denarja, naker je vsa stvar zaspala in še sedaj spi.

Ali bi ne bilo umestno, da se pošlje ta denar sedaj v staro domovino za zapuščene sirote? Po mojem mnenju, bi bilo najbolje, da se pošlje vsa vsota v stari kraj v ta namen. Gotovo je vsakdo tega prepričan, da je sedaj pomoč veliko bolj nujna v starem kraju, kot pa tukaj. Torej na delo tihi rojaki, ki ste bili takrat v odboru "Slovenskega Zavetišča", pridite na dan, odprite vaše blagajno in vaša arca ter darujte za uboge slovenske osirotele otroke.

Apelirani tudi na druge rojake, ne pozabite zapisati vašega imena in nekaj kljuk na nabiralno polo, ko pride nabiralec prostovoljnih darov za uboge otročičke v vašo hišo. Ako se pa nihče ne oglasi na

vašem domu, pa pošljite direktno na Toneta v Chicago, saj ga pozna-te in se ni treba nič bati, da bo radil "havanke" za vaše cenie.

Torej rojaki, da se udeležite rokani, tretim predvarkom in lahkim arcem ter pokazimo, da smo pri volji pomagati bližnjemu, ako je potreba.

Član društva "V boj", št. 53 SNPJ

Ely, Minn. — Poročeno je že bilo, da se vrši veliki javen shod v tukajšnji naselbini, na katerem se bo razpravljalo glede akcije za "Slovenski dom" v tukajšnji naselbini.

Ta shod se vrši dne 24. avgusta ob drugi uri popoldan v "Opera House" v veliki dvorani.

Na ta shod spozdrani vse tukajšnje rojake, podporni in politična društva in klube, da se udeležijo tega shoda v polnem številu. Na tem shodu bodo razni govorniki pojasnili namen "Slovenskega doma" v tukajšnji naselbini. Poleg tega imamo na dnevnem redu razpravljanje o raznih zelo važnih načrtih in vprašanjih, volitev stalnega odbora, itd.

Dolžnost vsakega rojaka je, da se udeleži tega shoda, na katerem naj izrazi svoje mnenje. Vskomu je znano, kako zelo potrebujemo stavbo, katero bomo lahko imenovali lastnino vsega tukajšnjega slovenskega naroda, v katerem bodo imeli vsi tukajšnji Slovenci enake pravice, kjer bomo lahko prirejali razne društvene prireditve, zborovali, itd.

Sploh je bilo o tem že tako na široko in jasno poročano, da n-pam, da ni nobenega rojaka več v tukajšnji naselbini ali okolici, da bi se bil dodobra podučil o celi akciji.

Torej, vsi na shod 24. avgusta popoldan.

Frank Martinjak.

St. Louis, Mo. — Svetovni politični položaj postaja vedno bolj zapleten in sloveki bi skoraj verpel, da ni več na zemlji, ampak da so ga mogoče že prestavili na Venus ali Mars. Na razne ljudske želje se danes ozira le toliko, kolikor je to v korist raznim diplomatom. Vladi se izpreminjajo kar brez noč in o kakšni demokraciji sploh ni govora, ker iste postajajo vedno bolj avtokratčne, kajti dim bolj je avtokratčna ter več zaslonbe ima od gotovih strank.

Toda že vstaja oni velikan, ki ima moč da zdrobi to krivko, katera je zavladala po vsem svetu, že se giblje in potreba je le malega sunka in pretresa se bo stavba, katera stoji samo na trilem temelju. Gotovi ljudje so prišli za tisoč let prepozno na svet. Toda evolucija časa se ne obotavlja radi njih, ampak gre svojo pot dalje.

Tako je tudi z raznimi knjižni cesarji, akoravno se tako prizadevajo, da se obdržijo na površju. Mogoče se še kateri povrne, toda za koliko časa, je pa drugo vprašanje. Ljudstvo, katero je že okusilo košček svobode, se ne bo nikdar nikdar več pustilo vkovati v železne verige monarhistične aniznosti. Prišel bo dan svobode, ker mora priti, toda ne brez boja in krvi, ker brez tega se še ni doseglo ničesar. Zgodil se je, da se deželni te svobode tudi oni, kateri se niso prav nič bojevali zanj. Toda to nas ne sme motiti, ker tudi ti boste izpregledali, čeprav žele ob dvajseti uri.

Danes si stojita nasproti le dve ideji, demokracija in avtokracija. Prva čila in sveža, kateri je enaga zagotovljena, druga izmučena in trhla, kateri je pogin usojen od evolucije. Na strani demokracije stoji "Jugoslovansko republikansko združenje", katera se bori za pravo demokracijo vseh Jugoslovancov.

Rojaki, na kateri strani si ti? Ali si član te organizacije, katera se bori za svobodo — mogoče tudi za tvojo? Ali si mogoče na strani onih, ki se tesneje stiskajo tvoje verige? Še vedno je čas, da se pridružiš armadi, ki je vrela za svoj cilj pravico in svobodo.

Tukajšnja krajevna organizacija JKR obdržava svojo sejo dne 24. avgusta, na katero vabim vse rojake in Jugoslovane sploh v tukajšnji naselbini in bližnji okolici, da se udeležijo te seje polnoštevilno, kateremu se prespešča čas. Ta seja je javna in vsakdo se je lahko udeležil, ako je član te organizacije ali ne. Vaskomu je prosto dano, da izrazi svoje mnenje ter poda svoje nasvete. Seja se bo vršila v hrvaškem sokole-

kem domu na Chautauq ulici št. 1441 ob peti uri popoldne.

Ker se bo te seje udeležilo tudi veliko število bratov Hrvatov, se opozarja rojake, da se udeležijo te seje v polnem številu in da pomorete s svojo navzočnostjo do bolj-šega vpeha te organizacije.

Kakor je že znano skoro vsem rojakom, smo odposlali peticije na kongresmane in senatorje tikajoče se jugoslovansko-italijanskega spora. Da se tudi senatorji in kongresmani zanimajo za pravično rešitev tega spora, nam pričajo naslednji odgovori, katere sem dobila od njih:

Dear Mrs. Speck:
I'm just in receipt of your letter of July 26th concerning the provision of the Treaty with relation to the Jugo-Slavs and Italy and I thank you very much for writing me and wish you would say to the others who signed the petition with you how much I appreciate it. I shall not forget what you say.

The difficulty in the case lies in the fact that our hand are very much tied for the President agreed in Paris that just as soon as three Nations agreed to the Treaty it should become a binding Treaty. England has already agreed to it and it is expected that France, Japan and Italy will agree to it in the next day or two or that even if we did not agree the Treaty would still be in force. There are things in the treaty which seem to me as they do to you most unjust and I hope we may do something that will remedy the injustice. You may be sure I will do everything I can.

Let me know any time I can be of any service to you.

Believe me with great respect cordially yours

Seldan Spencer.

Drugi odgovor je od kongresmana C. A. Newtona.

Dear Madam:
I have the petition relative to the Peace Treaty now pending in Congress, signed by a number of citizens of the tenth congressional district. What is said in the petition is well taken and I assure you this important question has my constant thought and attention. I have placed the petition on file for use at the proper time. As you probably know, the House has practically adjourned, that is, has taken a recess for about the days so that no legislative business will be transacted by that body at the present time.

Allways glad to be of service, I am yours sincerely

C. A. Newton.

Is tega je razvidno, da je naše težko vprašanje znano na vseh pristojnih mestih, od nas samih je pa odvisno, da se izvede do konec in sicer pravilno in pravično za vse sloje.

Pozivljam še enkrat, da se udeležite prihodnje seje polnoštevilno.

Terezija Speck.

Connaut, O. V tukajšnji železnih delavnicah "Nickel Plate Co." je izbruhnila splošna stavka. Delavci zahtevajo povišanje plače.

Kako se bo stvar razvila bom poročal pozneje.

Poročevalec.

Carlinville, Ill. — Kolikor mi je do danes (16. avgusta) znano, je na stavki okrog 60 do 70 tisoč premogarjev. Zakaj smo stopili v stavko, je bilo že nekaj poročanega. Zahtevamo namreč izredno konvencijo ilinojskega distrikta od U. M. of America.

Že pred meseci, sploh zadnje jesen, so nekatere podružnice te organizacije po Bellville okraju apelirale na gl. urad ilinojskega distrikta da naj skliče izredno konvencijo in da bi se ista morala še vršiti takoj po vojni. Gl. odbor pa hoče obdržati konvencijo nekako meseca novembra, s čimur pa delavci niso zadovoljni. Glavna konvencija organizacije "United Mine Workers of America" se vrši meseca septembra v Clevelandu, O., mi pa zahtevamo, da se vrši konvencija ilinojskega okrožja pred to glavno konvencijo. V državi Illinois je okrog devdeset tisoč delavcev valdužnih v premogarski industriji in od teh je jih je okrog 60 do 70 tisoč na stavku. Iz tega se razvidi, da je dve tretjini delavcev obrniti sedanjim uradnikom hrbet in proglasiti stavko. Oni, kateri so le avesti sedanjim uradnikom, nam sedaj očitajo da hočemo n-lačiti organizacijo, da smo bolj-

šeriki in J. W. W. in vsakovrstni divjaki, samo ljudje ne.

Ko so glavni odborniki organizacije U. M. W. of America zahtevali od kurirnega upravitelja povišanje mezde, je predsednik ilinojskega okrožja izjavil, da mi ne zahtevamo povišanja in edino iz tega razloga je kurirna uprava zavrgla povišanje mezde vsem premogarjem.

Izredna konvencija ilinojskega distrikta se vrši 19. avgusta t. l. v Springfieldu, Ill. Na tej konvenciji se bo ukrenilo glede uradnikov, plaše ali povišanja mezde in krajši delavni čas.

Stavka v prid Moonja se ni vršila, pač pa so o tem poročali uradniki iz urada ilinojskega distrikta. Kar se pa tiče šesturnega delavnika, moramo pa čakati izida na konvenciji. Ako sklene ta izredna konvencija, da smo upravičeni do šesturnega delavnika, moramo to zahtevno predložiti glavni konvenciji, katera šele odloči o tem vprašanju in potem šele bodo predložili premogovniškim baronom.

Uradniki ilinojskega distrikta imajo vedno manj znanja pri ilinojskih premogarih.

Omeniti bi še veliko stvari lahko o poslovanju teh uradnikov, toda vse bo bolj natančno razvidno iz zapiskov izredne konvencije. Omenim naj le še to, da so stavkarji popolnoma mirni po vseh naselbinah, kjer je štrajk.

Poročevalec.

Opomba urad. — Glede stavke in sploh glede situacije premogarjev v državi Illinois nimamo nobenega drugega poročila kot edino dopise naših rojakov in teh smo prejeli dosedaj tri, in sicer dva pred vašim dopisom. Radi tega se ne smete razburjati ako so poročane kake napake. Tukajšnji veliki angleški dnevnik so prinesli eno kratko notico teden pozneje kot mi. Zakaj ne poročate o tej važni stvari? To pa sami lahko razvidite, da delavcem sovražni listi poročajo nejasno in zelo pamanjkljivo glede stavk. Pozivljam rojake, da naj nam poročajo o takih važnih stvareh, kakor veste in znate; ako pa nimate toliko imočni, pa pošljite izresek vašega lokalnega angleškega lista, da potem približimo. Sploh nekateri rojaki ničesar ne poročajo iz svojih naselbin in ako se pripeti kaj važnega pa kritizirajo, zakaj "Prosveta" ne poroča o tem ali onem. Mi nimamo nobenih posebnih poročevalcev po Zdr. državah, ampak odvisni smo od naših naročnikov in čitateljev. Poročajte nam o vsem, kar se važnega pripeti v vaši naselbini ali okolici, za kar vam bomo hvaležni. Kar vas zanima, zanima tudi druge rojake.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Rudolf Kop. Butta, Mont. — Za pojasnilo se obrnite na gl. predsednika ali pa gl. tajnika. Uredništvo ne ve o celi aferi prav nič in sploh ni član gl. odbora.

CAS.

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in valja za vse leto \$1. Čas. 3711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Trgovca s vsakovrstno blagovino se priporoča vsakemu rojakom dobra in točna posrednica. Pilita v vaši hiški. Naslov je:

M. POGORELEC,
7 W. Madison St.,
Room 905
CHICAGO, ILL.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLESKI TOLMAČ. Kdaj dajete vaš slovenski slovar, slovenski slovar, ki vsebuje slovenske besede in angleške pomen, slovenski slovar, ki vsebuje angleške besede in slovenske pomen. Vsa ta slovarja izdajata največji slovenski in angleški slovar.

Ta je najboljši in najhitrejši način, kako se približati angleščini in se bi smelo biti slovenskim rojakom, ki bi to knjigo ne šteli.

Kajen trdi in sklene v glas v-
vama (300 strani), valja \$2.50 in je
dobiti pri

V. J. KUBELKA,
300 W. 12th St., New York, N. Y.

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Repne in stenske ure, prstane in medaljone vseh slov. Jednot in Zvez, broške, napetnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in druge stvari po niski ceni.

Podružnica

COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahko mesečno odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago

Najnižje cene.

SRAJCE Velika zaloga

moških srajce \$1.00 do \$2.50

Svilene srajce \$2.50 do \$9.50

Predno kaj kupite, oglejte si našo trgovino.

OBLEKE.

Izdelujemo moške obleke po meri in po najnovejšem kroju, vedno nizke cene pri nas.

V zalogi imamo tudi obleke za dečke najnovejše mode, trpežno blago.

Klobuki najnovejši črni, sivi, zeleni in ružjavi, po \$3.00—\$3.50, \$4.00, \$4.50, \$5.00, \$5.50, \$6.50.

Belaj & Močnik 6205 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.

POZORI

JUGOSLOVANI V CHISHOLM-U IN DRUŽIH MESTIH MESABA RANGE.

S tem vam naznanjamo, da nam je zopet mogoče pošiljati denar v vse kraje Jugoslovanskih držav. Denar pošiljamo po najnižji ceni ter tudi jamčimo za vsako pošiljatev.

Dalje se toplo priporočamo za hranilne vloge od katerih plačamo po 3% obresti in vse druge bančne posle. Banka posluje pod strogim državnim nadzorom in vse vaše vloge so pri nas absolutno varne. Za vsa pojasnila pišite nam v slovenščini.

Točnost, varnost in postrežba je naše geslo.

MINERS STATE BANK,
CHISHOLM, MINN.

POZOR ROJAKI!

Spodaj podpisani se vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v zlatarski stroki kakor ure, verižice, prstane, prstane, itd., kakor tudi tenake ure, verižice, napetnice, zapetne ure, lavalirje, uhane broške, itd., da se vedno popred kakor drugje kupite obrnete na mene. Van garantiram da boste naj bolj postreženi in s najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi prstane, prstane, broške, kipe itd. različnih Jednot in Zvez. Vsek kos roba je predan pod garancijo.

FRANK STONICH (zlatar),

7 W. MADISON ST.,

Chl. Sav. Bank Bldg. (Room 606)

CHICAGO, ILLINOIS.

Imam v zalogi nove kranjske in nemške harmonike, trivratne, dvoglasne, s ravnim okvatom, delane natančno po LUBASOVEM NAČINU; kupujem in prodajam tudi stare in rabljene harmonike, kakorinekoli izdelka, kakor tudi nove mehove, kovčge itd.

ALOIS SKULJ,

323 Epsilon Place,

BROOKLYN, - - N. Y.

POTREBUJEMO PRODAJALCA.

Potrebujem zmožnega SLOVENCA prodajalca zemljišč, stavbišč (lotov) v Pan Park Place, St. Cloud, Minn., poleg PAN MOTOR COMPANY'S velike nove tovarne. Največja Slovenska naselbina na severozapadu. PIŠITE TAKOJ, za vsa nadaljša pojasnila po kontrakt o prodaji. Naši zastopniki za služijo katerikoli po \$100 na teden in še več. Naš naslov je: CHAS N BEYHAN, Farmers State Bank, St. Cloud, Minn.

Prezravan Vam nisem dolžan pisati nikakega reporta, ker sem na počitnicah zdaj. Če je kdo komu kaj dolžan, ste vi meni, ker mi niste še nikdar plačali niti rdečega fiska, za najdaljši motvoz otrobov. Le meni verjemite, da prostovoljno otrobo vezati je tudi neke vrste umetnost in tega ne zna vsaka afna. Ampak naj bo za to pot, ker smo prijatelji in ker "masa" dobo "filam" te blažene dreve moje "vacation". Vsi veste, da se lovim že v "no man's land", med tretjim in četrtim križem, pa še svoje žive dni (mrtvih ne štejem), nisem imel vacation. Prvič se silno nobi ališ, če človek lahko reče, da je na vacation; drugič se mnogo lože diha 45 milj od čikaških rafnkov; tretjič se dosti lože gleda svežo, čisto, nepokvarjeno naravo, kot pa jesiharske uradne kšhte; četrtič se pa vsaj za 1000% bolje živi v kraljestvu pridne skrbne in večje slovenske kuharice, kot pa pri restavracijski jaslihi odikanih Grkov. To so štiri glavni počitniški blagi in vsakega posebej se drži še po en dodatek z več pripombami.

Ste li kaj radovedni kako se v "plošnem" živi tu v dolini Lisičje Reke, kadar so zrele počitnice? Well, ponoči navadno spim, če me luna ne trka — hočem reči, če se mi luna preveč zaljubljuje ne smeje v obraz in če me ne moti balzamska dišava svežega sena, čričkanje tisočerihi murnov in hihitanje sov v košatih lipah. Prvi jutranji pozdrav preskrbijo golobi, ki gruljo in se poljubljejo že na teče. Zatem začnejo brniti telefoni, ktere operirajo žolne po Zlamborastih hrastih in jesenih. Nato se zaspano in šeebetaje oglašijo lene piške, ki prosijo petelinčka, da jih pusti še vsaj malo pospančkati. Vselej

"Pa prosile lene putke
Petelinčka so zamán:
Gori v lino je poskočil
In zapel je beli dan."

V tem priplešejo poredni solunčni žarki naravnost v spalnice, splezajo na postelj in me parkrat počeegeje prav pod nos, nakar ne kaže drugega kot vstati. — Geslo pri zajuterku, koslu, malici in večerji je apetit v trikrat pomnoženi izdaji. Po dnevi večkrat ribam zanjke nastavljam. Včas se da ktera potegniti za nos, največkrat pa ne. Program dneva izpopolni balinanje, pešizleti v ljubeznjivo okolico, izleti z avtomobilom v bližnja mesteca in kopanje v Lisičji Reki (Fox River) ali Kristalnem Jezeru (Crystal Lake). Ni čuda da če smo potem tako lepi in luštni in nežne kožice and everything. Za spremembe se vlovi še par krot in pehar rakov, za katerimi je treba hoditi rakovo pot. Lepo je sedeti tudi ob šumečem potočku, v kterega močijo svoje veje tožne vrbe, pa sanjati o porednih gozdnihi vilah, ki višje gori pri izviru plešejo svoje bajne pleske, hodijo po tolinu in se igrajo s solnčnimi žarki, ki so zašli v goščo. Še lepše je, ko na nevidnih perotih priplava iz doline mehka avgustova noč in jo z nizkega griča pozdravi polnolična luna, ki pleza počasi nad hraste, lipe in jesene, tako visoko, da more ogledovati svoj zdrav farmerški obraz v valovih Lisičje Reke, na vrle sedajo divje raze, tam od daleč preko reke pa pripluje sanjava melodija:

"Way down in Missouri
I've heard this lullaby,
Where the stars were blinking
And the moon was climbing high..."

Stotisočeri glasovi vseh mogotih čričkov, žužkov in nočnih ptic se zlijejo v eno samo pesem, pesem o lepoti narave, ljubezni in življenja. Ljudje, ki smo baje najlepši in najpopolnejši stvar narave, pa se pripravimo, sovražimo, zavidamo izpodiravamo in grizemo drug drugega. Posledice so nagutane čela, kisl obraz in angjev v duši. Čudimo se včas, kako da je čikaška voda tako zanič. Prava prava je pa čudež, da se ne spremeni v jesih in hudičev o in, ker se ogledujejo, perejo in

namakajo svoje šobe taki kšhti vanjo. Kakor da so importirani naravnost iz Čieterije, domovine Jesiha! Koliko jih vidite, da bi mesto greniti življenje sebi in drugim, jasnihi obrazov prižvižgali na delo, da bi peli in žvižgali na teče? Pa pogledjte samo plebejsko nočno sovo. Ona ima vedno nočni žiht in ko prileze luna izza širiba in zablete prve zvezdice v višinah, sfrči iz Zlamбора v votli lipi in veselo zavriska: juhuhu! Gajžla.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati pravo sliko socializma.

Naročnina mala \$2.50 na leto.
\$1.50 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC
3639 W. 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

UGODNI ČAS PRIHAJA!

Opomaram vse ocnj. ljubitelja lepega čtiva, da upeljem za roman "Miljionska nevesta"

KONTEST!

Kdor se hoče tega kontesta udeležiti, naj se mi prijavi najkasneje do 25. avgusta. Kontest pričnja s 25. avg. in konča 25. oktobra.

Rojaki in rojakinje, kdor mi bode v teh dveh mesecih poslal največ naročnikov in svoto za 10 svezikov \$1.20 od vsakega naročnika vnapije, dobi krami zlati prstan vreden \$10.

Načelje naznanim, za slučaj, da bi imela dva ali več kontestantov enako število dobljenih naročnikov "DOBE VSI ENAKO NAGRADO" za omenjeno število dobljenih naročnikov. Imena kontestantov in število dobljenih naročnikov bom priobčil, da se bode lahko vsak prepričal o poštenosti nabranihi in poslanihi naročnikov.

(Opomba: To je popravek oglasa s dne 13. avg. v tem listu v smislu poštnega zakona.)

JOSEPH TOMIC,

2424 So. Harding Ave.,
Chicago, Ill.

PRODA SE DOBEA LOTA (STAVBIŠČE.)

v Garry, Duluth, Minn., v bližini velikega mesta in poleg velikih tovarn. Lota je na vogalu, blok 75 šteje lote je I, meri 34x100. Je na 109th Ave. W. in MeCognagle St. Lota je v lepem kraju in je vredna \$800.00. Proda se za nizko ceno, radi boleznih in smrti. Za nadaljša pojasnila obrnite se osebnost ali pišite na list "Prosveto", 2657 So. Lawndale ave, Chicago, Ill.

Naročniki
Pozor!

Znamenje (Julija 30-19)

pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, pišite nam dopisnico stari in novi naslov.

Naši zastopniki se vai društveni tajniki in drugi zastopniki, pri njih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.00. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.40 in za celo leto \$2.80.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

\$18,500,000.00

4 BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOČ DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČE, HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPCI TE VSOTE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA.

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je goa. J. F. Stepina, kateri je že nad 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v ti dobi prodal za \$9,000,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blagajnik in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupcem na markeče, hipoteko in obveznice za \$9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno naprodaj razne prve markeče hipotečna posojila in obveznice v znesku od \$100 do \$20,000.

Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markihih, hipotečnih posojilih ali obveznicah.

AMERICAN STATE BANK

J. F. Stepina, preda.

Em. Beranek, podpreda.

Adolf J. Krast, blag.

Pod nadzorstvom "Chicago Clearing House". V zvezi s poštno hranilnico Zdrav. držav.

1825 Blue Island Ave.,
vogal Loomis ulice,
CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdka

Zastave, repalije, zastke, kape, pešale, in vse potrebščine za društ. in jed. Delo prve vrste, Cene nizke. Slovenske oznake pošiljamo natanj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2104-42-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. Naše tiskovine "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

F. K. Bauzon,

5920 St. Clair Avenue,
CLEVELAND, O.

Cenjenim rojakom širom Združenih držav, kot izkušen in stari mojster v stroki reslinaga in brivnega orodja, da brusim britve, škarije, ter sploh vse kar reže in kosil. V zalogi imam nove britve, škarije, brivne stroje, (Safety Razors), ter sploh vso brivno pripravo. Ker ne razpolagam cenikov, naznanjam rojakom, da prodajam jamčene britve od \$2 naprej do \$10.

Pozor! Za lovce imam v zalogi puške, popravljam puške in samokrese. Pri naročilih ne smete posebiti priložiti vaš natančen naslov. Za natančnejše podatke se obrnite na sgornj označeni naslov: Še vam priporočam edini Slovenec v tem poslu.

ZADEVE V STAREM KRAJU

bode treba sedaj vrediti. Potrebnovali boste pooblastila, potrdila, obveznice, listrine in razne druge notarsko potrjene listine. Za vse tako stvari se vedno obrnite do mene, kajti moja praktična skušnja vam jamči dobro delo. Pazite pred ljudmi, kateri le preže na vaš šep. Vsa pojasnila glede potovanja v staro domovino dajem brezplačno.

ANTON ZBAŠNIK, Javni Notar,

štev. sobe 102 Bakewell Bldg. — Corner Diamond and Grand St.,
PITTSBURGH, PA.
(Ravno nasproti kort House.)

PRODAJEMO NA MALO IN DEBELO
PURITAN MALT EXTRACT IN HMEIJ

iz katerega si lahko vsak naredi doma najboljšo pivo. Kdor naroči več blaga ob enem, damo popusta. Za 6 galonov stane brez poštnine \$1.50. Naročnine za manj kot \$1.50 se ne pošilja. Za vsako naročnino pošljemo potrebna navodila. Z naročnino vred pošljite money order, bančni ček ali draft. Vse pošiljave so naj naslovijo na:

M. Mladič, J. Verderbar Co., 2603 So. Lawndale Av.
Chicago, Ill. (uninc.)
ličemo zastopnika.

Dolžnost do vaše družine vas
veže, da imate vaš lastni dom.

Kupite v naprednem mestu! Še je nekoliko krasnih stavbišč (lotov), katere hranim za Slovenake družine, kakaj prepričan sem, da hvaležen bo vsakdo ki bode sedaj kupil.

Delo se lahko dobi v premogorovih ali pa v tovarnah. Pridite sami in si oglejte prostor, ali pa pišite za natančno pojasnila na naslov

Frank Scurich, Realtor,

BRIDGEVILLE, PENNSYLVANIA.